GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ Juny 2026 núm. 842

Ruta 66 per l'ELA

Aprovat el projecte de Les Faixes 2

Cinc artistes moianesos en exposició

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

Revista número 73

MODILIANUM REVISTA D'ESTUDIS DEL MOIANÉS

Indagant sobre el topònim «Bussanya».
Carles Riera i Josep Ruaix

Els prolegòmens del Museu de Moià fins a l'exposició d'artistes moianesos de 1935.
Jaume Clarà i Arisa

«Amb vostre nom comença nostra història»: la imatge gòtica de la Mare de Déu de l'Escola Pia de Moià.
Eduard Puigventós López

El Col·legi de l'Escola Pia de Moià (1936-1939): acolliment de refugiats, hospital internacional, hospital de sang.
Elvira Permanyer i Sert

Ja a la venda a la Casa Rafel Casanova i a les llibreries!

www.modilianum.org

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ JUNY 2026 Any 80 núm. 842

EDITORIAL

Retrospectiva

Aquest número de LA TOSCA és curull d'opinions i reflexions, de prospectiva de futur i de projectes artístics i culturals que ens fan adonar de la riquesa i diversitat de l'ecosistema creatiu de la comarca i que desborda la capacitat per a poder-la mostrar.

Destaca, primer de tot, la presentació oficial de la Ruta 66 per l'ELA, en la qual un moianès correrà 4.000 quilòmetres per les carreteres dels Estats Units per una causa solidària, a partir d'aquest estiu. No s'hi ha pas posat per poc, i l'aventura s'enceta amb una recepció de la cònsol d'aquell país a Barcelona, precisament en una hora greu de la política en què el president espanyol no rep l'ambaixador. Amb l'organització que acomboia el projecte, de ben segur que aquesta proesa continuarà projectant el nom de Moià als mitjans de comunicació.

Es descriu el nou equipament de Les Faixes, una altra inversió milionària que anirà dotada d'un espai escènic —i quan fa ben poc que s'ha inaugurat Cal Comadran. La revista continua amb cinc articles d'opinió sobre el decreixement, l'habitatge social, la planta de biogàs, la recollida selectiva de residus i la revista *Modilianum*, amb una proposta referent al nomenclàtor viari municipal. També són cinc els artistes moianesos l'obra dels quals s'ha exposat a Moià, Barcelona i Tarragona. A més d'aquests articles, se'n presenten d'altres sobre recerca artística, teatral, cinematogràfica, o amb la trajectòria de l'actual regidor de Cultura de l'Estany, que ha estat director artístic de les disset edicions de la programació musical de Stagnum.

Llegireu aquest número de LA TOSCA quan faltarà ben poc per a la realització d'un altre projecte artístic del qual es fa ressò la revista: la proposta d'A Cobert per la recuperació de la memòria de les antigues enramades del carrer de Sant Pere, que incloïen un sopar popular desaparegut fa més de vint anys, per activar una nova tradició col·lectiva vinculada al present. També fa més de vint anys que va tancar El Casal, i semblaria que la recuperació d'un espai escènic a Les Faixes no hauria de dir-se amb la boca petita, com fins ara, perquè tota una generació de moianesos haurà viscut sense teatre a casa nostra.

Un dels articles reclama una retrospectiva «amb tots els ets i uts» de l'artista moianès Eudald Font Cleries, «en una sala d'exposicions digna d'aquest nom». I tant! És una altra mancança que ha afectat tota una generació de convilatans, que ni han pogut gaudir de la trajectòria d'artistes aclamats i reconeguts fora de la comarca, ni poden fruir dels projectes creatius que s'estan gestant a hores d'ara, amb talent i efervescència. Que puguin fer-se, doncs, moltes retrospectives per a orientar el nostre futur.

ÍNDEX

Editorial	**3**
Vida municipal	**5**
Aprovat el projecte de Les Faixes 2. *E. Altarriba*	5
La Queixa	7
Enderroc de la tanca modernista de Can Viñas. *E. Altarriba*	8
Una proposta raonable ... *AVEMODES*	10
Opinió	12
I tu, com vols viure a Moià? *Moianès pel Decreixement*	12
Cogitacions, les paradoxes de la ciència ... *M. Fortuny*	14
Cartes a la Redacció	**16**
Actes i esdeveniments	**18**
Enric Casacuberta i el seu equip presenten ... *E. Altarriba*	18
Cinc artistes moianesos en exposició	21
Les entitats informen	**24**
Exposició sobre la recerca artística ... Institut Moianès	24
A Cobert i l'artista Anna Pascó recuperen les enramades ...	26
Primavera creativa del Cercle Artístic del Moianès	28
Tallers de primavera: el cos i el joc ... El Remolí Teatre	29
CinemaViu: un inici d'any ple de cinema, territori ...	30
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	31
Modilianum 73, a l'Escola Pia	33
Maig intens: geoparc, art i teixit. Museu de Moià	34
Tot a punt per al 43è Festival Viñas. Joventuts Musicals	36
Grup d'Estudi de Física «Hipàtia d'Alexandria» ...	38
Restauració dels Gegants Prehistòrics. *Geganters de Moià*	40
Moianès	**41**
Castellcir, un consultori sense servei mèdic ... *Com. Veïnal*	41
David Cid: poble, música i cultura. *D. Prat*	42
Publicacions	**44**
Prosa (completa?) d'un Ruaix multifacètic. *J. Clarà*	44
Llibres, Diaris	46
Moviment demogràfic / Necrològiques	**48**
Dades meteorològiques	**50**

Fot. E. Altarriba

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Eduard Altarriba, Alícia Arisa, Neus P. Cirera, Jaume Clarà, Josep Font, Cristina Forcada, M. Carme Muñoz, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix
Administració: Eduard Gómez
Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Moià
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 5'0 euros

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL MODILIANUM

Amb el suport de: Generalitat de Catalunya Departament de la Presidència · Ajuntament de Moià

LA TOSCA és membre de: (≡)ACPC Associació Catalana de la Premsa Comarcal

VIDA MUNICIPAL

Aprovat el projecte de Les Faixes 2

Eduard Altarriba

Tothom que hagi passat per la carretera de Manresa, a la zona dels supermercats, haurà vist que les obres a l'edifici de Les Faixes 2 (en dic 2 per contraposar-ho a l'edifici del conjunt que actualment es fa servir de sala polivalent) han començat, ocupant els tancats i les casetes d'obra bona part de l'espai que fins fa poc la gent feia servir per a aparcar. I tampoc no costa gaire de veure que, ara per ara, les obres estan aturades.

A l'ajuntament, Sebastià Ferrer, regidor de Seguretat, Via Pública, Recursos Humans i ara també de Cultura i Teixit Associatiu, m'ensenya un projecte tècnic enquadernat, amb mapes desplegables de plantes i alçats. En el número 823 d'aquesta revista ja havia fet un article sobre les obres de Les Faixes i el seu entorn, però és clar que les coses han canviat molt. M'explica que el que tinc al davant és el projecte bàsic, obra de Mestres Wagen Arquitectes (contractats per la empresa adjudicatària Constructora d'Aro, el mateix binomi que va realitzar Cal Comadran), el que es va aprovar en el ple municipal del dimecres 20 de maig. A partir d'aquest primer projecte es crearà un projecte executiu amb la preceptiva exposició pública que, com el seu nom indica, serà el que s'acabarà executant. La diferència entre el bàsic i l'executiu, en principi, ha de ser mínima. Vaja, que el que tinc al davant és poc o molt el que és previst que s'acabi construint. I no té res a veure amb aquell primer projecte que vam publicar.

Suposo que per això al principi em costa de situar-me; però, un cop establertes les referències bàsiques, tot queda degudament orientat. El primer que em sobta és que en el lloc on en un principi s'ubicava un espai obert, una àgora delimitada per la paret de la fàbrica vella, paral·lel a Les Faixes 1, ara s'hi alça un espai escènic. Aquesta ubicació, segons m'expliquen, respon a necessitats estructurals: com que aquesta part no té coberta (feia anys que s'havia esfondrat), és més fàcil assolir l'alçada necessària per a un espai escènic, mentre que la part nova del conjunt fabril és més baixa i té un forjat molt valent, que es conservarà. Per sort,

Exterior de Les Faixes 2 (fot. E. Altarriba)

la paret lateral, corresponent a la fàbrica antiga, es mantindrà integrada a l'estructura del teatre. Sembla, però, que en principi no hi ha prevista cap sala de projeccions. Ni cap bar.

L'entrada a l'equipament serà per la part davantera, la que dona a la carretera de Manresa. Un accés portarà directament al teatre, mentre que una altra porta donarà pas a un vestíbul molt gran que, de moment, no té cap funció definida. Al fons d'aquest primer pis hi trobem unes aules de format irregular que han d'acollir activitats musicals. Justament la forma trapezoidal de les parets és pensada per a optimitzar la sonoritat dels espais. A la dreta d'aquestes aules hi queda un espai enjardinat a l'aire lliure, un lloc de pas cap a la part posterior del conjunt que, en el futur, haurà de connectar-se amb la zona del CAP. I entrant a mà esquerra, davant per davant de les aules, hi haurà els vestidors i dues zones dedicades a la dansa, on s'ubicarà Somnis, l'escola municipal d'aquesta especialitat.

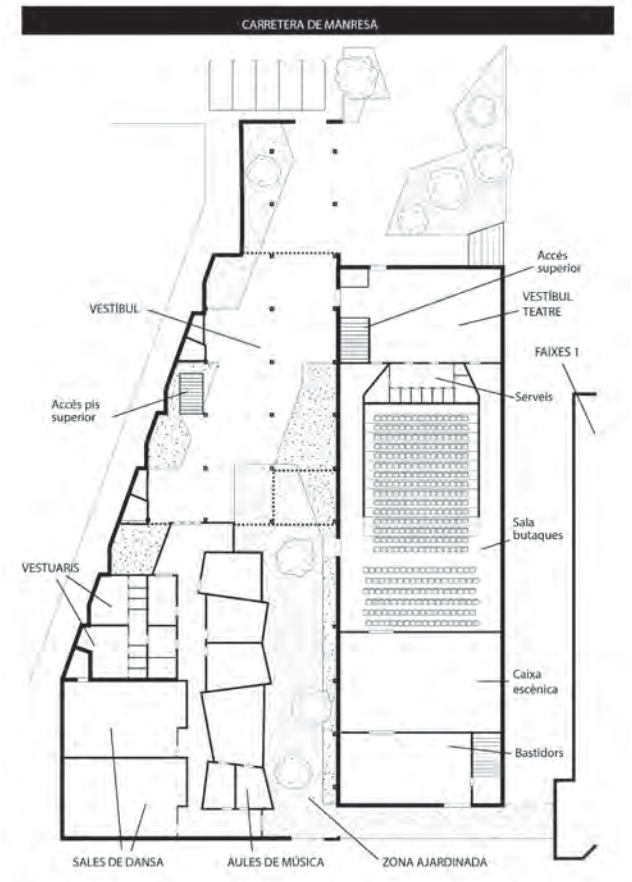

Planta del projecte de Les Faixes 2

El pis de dalt, així com el vestíbul esmentat, encara no tenen una funció definida. El conjunt d'obres que es faran va destinat sobretot a crear un embolcall sostenible, concentrant les actuacions a la planta inferior per tal d'optimitzar temps i recursos. De fet, l'actual projecte no preveu acabar del tot el teatre i deixa l'equipament de la caixa escènica per a més endavant. Li demano, evidentment, pel calendari d'execució previst. De moment, s'ha fet una primera actuació d'enderroc, retirant aquells elements que no es podien aprofitar i fent cates a l'estructura per valorar-ne l'estat. A partir d'aquí s'haurà d'esperar a l'aprovació del projecte executiu per a tirar endavant. Mentrestant, es començarà la retirada, per part d'una empresa especialitzada, de la uralita i altres elements tòxics que conté l'edifici, sobretot a les cobertes.

El cost total de la intervenció és de 5.802.895,43 euros (IVA inclòs), dels quals 2.844.201,69 corresponen a la subvenció del PIREP dels fons Next Generation. Aquest PIREP, la part subvencionada, serà la primera fase a realitzar, ja que té uns terminis d'execució que, de fet, estan a punt de prescriure i s'han hagut

de demanar pròrrogues que, si tot va bé, donaran marge fins a fi d'any. Si s'aprova el projecte executiu en el ple de juny, es podrien començar les obres a l'agost o principis de setembre, en una primera fase orientades a acomplir els requeriments del PIREP, és a dir, garantir la sostenibilitat energètica de l'edifici. Després, en una data indeterminada, es procediria a executar la resta del projecte amb els 2.958.693,74 euros restants. Aquests sortiran de fons propis, encara que, com apunta la tinent d'alcalde Montse Ferrer, s'estan cercant altres subvencions per tal d'alleugerir la xifra.

Soc conscient que tinc a les mans un projecte bàsic, un esbós avançat, i que hi ha algunes indefinicions i coses que, de moment, quedaran obertes. I que l'any vinent hi ha eleccions municipals. Suposo que, amb el que he explicat, no tothom estarà content o hi trobarà el seu lloc, per bé que algunes necessitats del poble queden afortunadament cobertes. És un projecte que pot evolucionar, que encara pot resoldre alguns serrells i, sens dubte, l'ajuntament és a temps d'escoltar què n'opinen els artistes, creadors i entitats que han de ser el pal de paller d'un equipament cultural, més enllà de l'excel·lència arquitectònica i els ritmes que marquen els procediments administratius i les subvencions.

Com a integrant del col·lectiu Moianès Cultura, que fa un any va reclamar la conversió de Les Faixes en un centre cultural, he d'estar satisfet que aquest projecte tiri endavant. Evidentment, no és el nostre projecte i tinc algunes objeccions i matisos a fer-hi. En tot cas, aquest article ha volgut transmetre els plantejaments de l'ajuntament; les meves opinions, encara que irrellevants, me les reservo per a un pròxim article.

La Queixa

Podeu enviar les vostres queixes, suggeriments, etc. a *latosca@latosca.cat*. Cal un text breu, acompanyat per una fotografia. Pot anar signat amb pseudònim o inicials, però en el correu heu de fer constar el nom i cognoms.

Aquesta fotografia vol servir per a felicitar les empreses i els seus treballadors per la feina ben feta. La pulcritud, l'ordre, el fet de deixar cada cosa al seu lloc quan acaben les seves feines, tot això és digne d'elogi. La imatge és presa al carrer del Comerç, segurament el més transitat del poble, a la vista de tots els vilatans i forasters que hi passen. Però, com aquest treball, en podem trobar més exemples en altres carrers del poble. L'ajuntament, no hi hauria d'intervenir? ACA.

Enderroc de la tanca modernista de Can Viñas

Eduard Altarriba

Els darrers dies hi ha hagut una mica de rebombori entorn de l'enderrocament de part de la tanca posterior de la casa del mig del conjunt de Can Viñas, la que restava en estat ruïnós després de les afortunades restauracions de les cases adjacents. Encara que algunes fonts atribueixen a Gaudí aquesta tanca, en cap cas aquest extrem no està demostrat, però tant pel trencadís com per les formes ondulades, la inspiració en l'obra del mestre de Reus és evident. Malauradament, el conjunt no estava catalogat com a BCIL (Bé Cultural d'Interès Local). Malgrat que en l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya consta així, en l'acord municipal del 2011 en què teòricament es va declarar BCIL la tríada de cases, finalment tan sols es va declarar com a tal la casa número 1 i el jardí.

La casa del mig de Can Viñas, després de la destrossa

L'empresa que ha adquirit l'immoble i que duu a terme les actuacions de rehabilitació és Excavacions Padrisa, ben coneguda al poble, a la qual hem demanat el perquè de tot plegat. Des de l'empresa han explicat que el pati del darrere estava en molt mal estat, amb molta malesa i restes d'animals (tant vius com morts). Entenen que la tanca és un bé cultural a protegir, però la part enderrocada estava molt malmesa, gairebé sense coberta de trencadís i amb el ciment engrunat. A més, un dels arbres que hi havia al pati empenyia la tanca i amb el temps hauria acabat tombant-la. Per tot plegat, van decidir tallar els arbres i obrir un pas en el tancat a fi de procedir a la neteja del pati i la posterior rehabilitació de l'edifici. Manifesten que tenen previst reconstruir el tancat en la seva forma original, deixant, però, un accés posterior a l'immoble amb vista a una futura urbanització del descampat de l'hospital, on és previst que passi un carrer.

La **Diputació de Barcelona** i els ajuntaments de la província treballem per tenir **equipaments esportius de qualitat** i una vialitat segura on practicar el **ciclisme.**

www.diba.cat/foment-ciclisme

Diputació Barcelona

Una proposta raonable per a la regularització del polígon industrial del Prat

Assoc. Veïns Moià Sud per la Defensa de la Salut, Natura i Cultura (AVEMODES)

El 20 de maig del 2025 l'ajuntament va presentar un projecte per a regularitzar el polígon del Prat, a base d'aplicar l'article 1.14 de les Normes del Pla Territorial Parcial de la Catalunya Central, sostenint que aquesta és l'única via per a regularitzar el sector. Aquest article permet de requalificar sòl de protecció territorial d'interès agrari i/o paisatgístic —qualificació actual del sòl— com a sòl urbanitzable, sempre que es justifiqui un interès públic de l'actuació. Segons el projecte municipal, aquest interès públic s'hauria de fonamentar en la instal·lació d'una planta de biogàs, que alhora permetria l'ampliació de l'escorxador i, de retruc, l'obtenció de la superfície necessària per a la zona verda i els equipaments del Polígon del Prat.

Ara bé, el 8 de juliol del 2025, representants d'AVEMODES, conjuntament amb representants d'altres col·lectius, vam assistir a una reunió amb responsables del Servei Territorial d'Urbanisme de la Catalunya Central, on vam preguntar si aquesta era l'única manera de regularitzar el polígon. A tots els assistents ens va quedar gravada la contundent resposta de la cap del Servei Territorial d'Urbanisme de la Catalunya Central: **«No, segur que n'hi ha més. Però algú les ha de buscar...»**

Davant aquesta resposta, i malgrat que no correspon al veïnat haver de cercar solucions urbanístiques, des de l'associació ens vam posar a treballar per trobar una fórmula de regularització diferent de la proposada per l'ajuntament i que alhora permetés d'atendre el resultat majoritari de la votació de l'11 de gener del 2026, sense necessitat d'ampliar l'escorxador ni de construir una planta de biogàs.

La nostra proposta

El resultat d'aquesta feina és la proposta que hem adreçat fa poc a l'ajuntament mitjançant una instància en què demanem una reunió, i que resumim aquí.

El punt de partença és la constatació que la situació actual del polígon incompleix la normativa de seguretat en cas d'incendi, a causa de l'existència de tres vials amb accés únic, en forma de cul-de-sac, de 10,5 m d'amplada, en els quals els vehicles dels bombers no podrien maniobrar de manera adequada. Efectivament, la normativa vigent requereix que els vials secundaris sense sortida disposin d'un espai suficient de maniobra que garanteixi poder inscriure una circumferència de 15 m de diàmetre. En aquest context, la proposta de regularització pretén assolir dos objectius principals:

- solucionar la manca de zona verda i d'equipaments;
- complir la normativa bàsica de seguretat en cas d'incendi.

La proposta consisteix en la **creació d'un vial addicional** al nord del polígon, una solució que permetria:

- eliminar la configuració actual dels cul-de-sac;
- generar recorreguts alternatius;
- millorar l'accessibilitat operativa;
- millorar la connectivitat interna del polígon;
- facilitar futures connexions territorials amb l'àmbit del Pla Romaní.

Des d'una perspectiva territorial, aquesta operació respon al model de completesa i compactació dels teixits industrials existents, evitant situacions de fragmentació urbana o desenvolupaments industrials desconnectats.

Zona verda i equipaments

Aquesta operació permetria d'incorporar un espai de zona verda al nord del polígon amb una superfície de 7.355 m². Addicionalment, es respectaria la franja verda perimetral prevista en el mateix projecte aprovat del polígon, d'uns 3.691 m² al marge sud, sobre sòl amb protecció territorial paisatgística i agrària. En total, **es disposaria d'uns 17.000 m² de zona verda i de més de 10.000 m2 d'equipaments**, complint així els requeriments urbanístics.

La zona verda perimetral prevista històricament en l'ordenació del sector, en el seu marge sud, no pot ser interpretada com un element residual o merament ornamental, sinó com una peça estructuradora en la relació entre el polígon industrial i el seu entorn territorial i paisatgístic. Així, l'execució d'aquesta franja verda compliria diverses funcions urbanístiques i territorials:

- generar una transició paisatgística adequada;
- evitar l'efecte de límit industrial abrupte;
- mantenir espais lliures de separació funcional;
- millorar la permeabilitat visual;
- afavorir una millor integració del polígon en l'entorn.

Connexió amb el Pla Romaní

En una possible segona etapa, es proposa continuar l'expansió de la zona industrial cap al nord per tal d'enllaçar amb el Pla Romaní, seguint un model de compactació i incrementant el sòl industrial en un àmbit proper al Pla Romaní qualificat com a sòl de protecció preventiva, el qual podria esdevenir sòl urbanitzable mitjançant una modificació del POUM d'acord amb els objectius del Pla Territorial Parcial de les Comarques Centrals. L'articulació entre el polígon del Prat i el del Pla Romaní permetria de donar resposta a la manca de sòl industrial, no solament en l'actualitat sinó també en el futur.

Connexió amb la variant de Moià

Addicionalment, aquesta proposta faria possible una ordenació integral de tota la zona, lligaria la C-59 amb la N141 i la connexió amb la variant de Moià, planificada a l'est del polígon industrial del Prat i que passaria fregant el polígon del Pla Romaní per l'oest, segons el Text refós de la modificació puntual núm. 1/1999 del pla general de Moià, ampliació U.A.U. núm. 11 La Bòbila, aprovat per la Comissió d'Urbanisme de Barcelona en sessió de 15 de novembre de 2000, però que no s'ha arribat a executar. Cal remarcar que l'execució de la variant de Moià resoldria l'alarmant problema de circulació per la C-59 en el tram que travessa el centre de la població, amb els greus perills que això comporta per a vehicles i vianants.

Dificultats de la proposta municipal

La proposta de l'ajuntament —Modificació del Pla General d'Ordenació de Moià, Àmbit Sector X, Polígon Industrial El Prat, amb ordenació detallada PP11— no resol l'incompliment de la normativa de seguretat, ja que manté exactament la situació dels tres vials amb accés únic. Per tant, difícilment es pot considerar una solució completa del problema i, en conseqüència, pot resultar difícil que sigui aprovada per Urbanisme. D'altra banda, l'existència d'alternatives urbanístiques tècnicament viables, capaces de resoldre simultàniament les mancances de seguretat, connectivitat i dotació d'espais lliures, impedeix de considerar la proposta municipal com l'única solució possible per a la regularització del sector. En conseqüència, si es descarten alternatives menys impactants territorialment i més adequades des del punt de vista de la seguretat i de la racionalitat urbanística, seria exigible una motivació reforçada, clara i transparent.

OPINIÓ

I tu, com vols viure a Moià?

Moianès pel Decreixement

Tant si vens de Barcelona com si arribes de Manresa, Vic o qualsevol altra contrada, arribant a Moià entres en contacte amb la natura ja molt abans d'endinsar-te en el municipi.

De sempre ha sigut llar dels moianesos «de tota la vida» i lloc d'estiueig de moltes famílies, sobretot de Barcelona i Sabadell, moltes de les quals de mica en mica s'han anat quedant a viure-hi. Durant anys podies anar trobant un bon pis o una bona casa per llogar a un preu assequible per a residir-hi. Tenint en compte que els sous mitjans de la comarca rarament superen els mil i pocs euros i la despesa que aquí es necessita per a calefacció és important, els lloguers s'equiparaven bastant bé per a fer-hi front.

Potser realment va ser després de la pandèmia que Moià va experimentar una embranzida important en demanda d'habitatge permanent. El cert és que en pocs anys els preus del lloguer de pisos s'han disparat. Algú sap què ha passat?

Aquí hi continua fent fred a l'hivern, prou per a comptar que el preu de la calefacció sovint pica. Els sous, però, no han millorat ni de lluny tant com ens agradaria a tots. Això sí, els lloguers s'han disparat. En diuen la llei de l'oferta i la demanda.

Si ho recordeu, es va instal·lar una immobiliària a la plaça Major que va animar els propietaris a demanar més pels seus pisos i cases i, enduts per l'entusiasme d'aquests, la resta d'immobiliàries es veieren obligades a apujar preus si no volien perdre clients. Això, més l'entrada de nouvinguts de Barcelona després de la pandèmia que pagaven de gust el que se'ls demanava, va acabar de fer apujar els preus.

Mentrestant, les famílies que viuen i treballen aquí des de fa anys i paguen un lloguer van fent malabars per no sortir del pis on s'estan, encara que aquest se'ls quedi petit quan creix la família. No cal que parlem de l'envelliment dels pisos que habiten i qui en fa les reparacions, perquè, a pesar d'estar molt ben especificat per llei, alguns propietaris fan el sord i no condicionen degudament les seves propietats.

I amb tot, molts som afortunats de tenir un pis llogat, perquè... i els joves? Algú ha pensat com s'ho fan? Potser alguns tenen la sort de venir d'una família amb propietats a Moià, però ens referim als joves que surten d'aquestes cases de lloguer quan comencen a treballar i els és impossible de pagar un pis o una casa per a viure-hi i emancipar-se. Potser als més joves no els importa de viure en pisos compartits, és clar. Però, i els que ja no són tan joves? I aquella parella que se separa? I els que venen de fora? I els que tenen un altre color de pell? I els que professen una altra religió? I els que tenen necessitats especials? I no cal dir els que tinguin alguna situació complicada i necessitin una bona mà. Perquè tots ells conformem el teixit del poble, bé sigui amb negocis propis o essent mà d'obra per a les empreses del territori.

A tots ens consta que en aquest poble hi ha molta gent que s'ha esmerçat a ajudar els altres quan ho han necessitat. A vegades amb un conegut que té una propietat i la hi ha llogada i d'altres acollint directament a casa seva. Però el poble creix i no és suficient la bona voluntat d'uns quants vilatans.

A Moià el tema de l'habitatge és un problema d'alerta des de fa anys i no s'està atenent. Ara ja és greu. Enguany

—desconeixem si ja s'ha resolt la situació mentre escrivim aquestes línies— hem tingut un home vivint dins el cotxe al pàrquing de l'Era.

Sí, a Moià. És delirant.

I mentre molts estem preocupats per aquells que coneixem que malviuen en pisos massa petits i deteriorats o directament en garatges apanyats, ens preguntem a què es dedica l'Ajuntament de Moià.

Perquè llegeixo cada dia que hi passo per davant, els milions que s'han invertint en la fàbrica del Comadran. Sí, milions. I els que ara s'invertiran per a rehabilitar el que en diuen Les Faixes II. També, milions.

Algú s'ha plantejat que amb aquests diners s'hauria pogut arreglar tot un edifici de pisos a l'entrada del poble per a ferhi habitatges de protecció oficial? Si us hi passegeu, hi trobareu un cartell anunciant-ho, tan antic que fins i tot el logotip de l'Ajuntament de Moià ha canviat. Per no parlar de la regularització del cadastre dels dos edificis de la zona Miquel Martí i Pol i legalitzar un lloguer social amb la quantitat de pisos buits que allí hi ha.

Existeixen molts altres recursos i ajuts per a afavorir que els propietaris de pisos també posin les seves propietats en lloguers socials sense perdre-hi diners, també perquè els arreglin sense que això repercuteixi en el preu que paga el llogater.

Si l'Ajuntament de Moià invertís en lloguer social, facilitaria que el mercat recuperés preus més assequibles en els lloguers, el teixit del poble continuaria creixent i es recuperaria el valor de viure al nostre municipi. Rehabilitar dos pisos de l'ajuntament és com un acudit de mal gust davant el panorama d'habitatge que tenim a la vila.

A més, estan també facilitant que es posin diners per arreglar carreteres a fi d'afavorir el pas dels camions que pretenen que alimentin una planta de biogàs i una ampliació d'un escorxador privat que la població de Moià, per consulta popular, ha dit que no vol.

Perquè recordem que un dels grans valors de Moià és la proximitat amb la natura. Si perdem de vista això i els seus habitants, què ens quedarà?

Si l'equip de govern de l'ajuntament d'aquest poble estigués interessat en els seus habitants i no tant en les seves pròpies conveniències com a governants, potser tornaríem a ser un municipi on tots volem viure i respirar natura.

Antiga caserna de la Guàrdia Civil a l'entrada de Moià per la carretera de Barcelona

Cogitacions, les paradoxes de la ciència: el cas del biogàs

Miquel Fortuny. Biòleg

Les cogitacions fan referència a un acte de reflexió profunda, pausada, intellectual. En un llibre molt personal (*Cogitacions*, 2025), l'ecòleg Joandomènec Ros (catedràtic emèrit d'ecologia de la Universitat de Barcelona) fa l'observació que hi ha molt pocs polítics que siguin científics, i just per això haurien de tenir assessors de la seva confiança i escoltar-los. Però això és complicat, perquè, en assolir un cert nivell de poder, el que acostuma a voler el polític és gent que li rigui les gràcies. Explica l'ecòleg que els polítics els reclamen que els il·lustrin, per a rebutjar posteriorment els seus plantejaments científics.

Es pot llegir en l'orgullós blasó de la Universitat Lliure de Brussel·les: «Scientia vincere tenebras», un llatinisme força exigent que significa vèncer la foscor amb la ciència. Un lema, però, no exempt de paradoxes, com desitjo mostrar tot seguit.

La ciència hauria d'orientar la presa de decisions en situacions d'incertesa. No sempre és així. És llavors quan copses que massa sovint la política vol fer passar interessos i ideologia com a ciència, i que sovint declaracions, articles de premsa i publicacions dels polítics no tenen gens d'interès general. Són farses i embadaliment dels autors davant el mirall.

Vet aquí una de les paradoxes de la ciència, la paradoxa política: Max Weber (*La ciència i la política*, 2005), Lamo de Espinosa (*Escritos de teoría y estructura sociales: de nuevo sobre la sociedad reflexiva*, 2018) i altres autors, com el filòsof i crític social Jürgen Habermas recentment traspassat (14 març), coincideixen a dir que la ciència no és neutra, que té amo i serveix molts amos. Hi ha una trama social d'interessos que serveix per a legitimar les prioritats i estratègies que determinen quin present i futur construïm. No ens equivoquem: a Moià també. Mai no m'ha agradat el vell refrany cínic «mundus vult decipi», o al poble li agrada de ser enganyat, malgrat que hi hagi qui ho pensi o bé intenti fer-ho.

El catedràtic de sociologia de la Universitat de València Antonio Ariño identifica altres paradoxes de la ciència, com ara l'ecològica. La ciència i la tècnica, malgrat la seva naturalesa innovadora, poden produir un impacte regressiu a causa de les seves externalitats negatives.

Les plantes de biogàs generen problemes i efectes adversos: sobreproducció de porcs, exportació d'aigua dels aqüífers, petjada de carboni i emissions de sofre per l'activitat del sector porcí i de les plantes de biogàs, emissions de sulfur d'hidrogen i pudors, afectacions d'entorns protegits i possibles pèrdues de biodiversitat, resistències microbianes, contaminació per metalls pesants, i no resol el problema del nitrogen, que sols canvia de lloc. No són rentadores màgiques. Tampoc economia circular (Martínez Alier, Wagensberg, Turiel, Valladares). Existeix, sí, una alternativa que s'acosta més a una economia circular: el biogàs de petita escala per a l'autoconsum de la mateixa granja; zero camions i no necessiten «més porcs» per a ser rendibles.

En societats democràtiques, són els ciutadans els qui haurien de decidir el nivell de risc que volen acceptar per a les futures generacions. D'això se'n diu consulta popular. Els majoritarismes en governança, per molt legítims i il·lustrats que es

mostrin en principi, tenen una inexorable tendència a la degradació; o, si més no, a un clarísssim dèficit deliberatiu. El biogàs no ve a salvar Moià dels purins ni a fer cap transició energètica; ve a blanquejar una indústria d'excessos, socialitzar les externalitats i privatitzar els beneficis d'un escorxador.

«La cobdícia és bona», afirmava Gordon Gekko (Michael Douglas), el maldestre de Wall Street, del clàssic de la dècada de 1980, per confirmar les pitjors pors de la societat benpensant respecte dels especuladors i financers. En el despietat món de Manhattan, la cobdícia flagrant ja no era una qüestió per a avergonyir-se'n, per a convertir-se en quelcom que es podia manifestar amb orgull.

És evident que la transició energètica no va acompanyada d'una necessària transició econòmica i que els fons Next Generation envien els recursos dels nostres nets —que no poden opinar sobre les decisions d'avui que tant els afectaran en el futur— a les butxaques dels directius d'energètiques, constructores tecnològiques i escorxadors.

Tot i que el capitalisme ha permès un gran creixement econòmic, és un sistema perillós, que ha de ser domesticat, i se suposa que ha de ser feina dels governs i de la governança evitar els abusos i corregir desequilibris. Per què a Moià posem catifa vermella a l'escorxador sabent que ja mata més porcs del permès?

Una part de la resposta està en el gran percentatge de PIB (Producte Interior Brut) del sector, un indicador ben aliè a la felicitat dels ciutadans i en flagrant contradicció amb la mateixa Constitució espanyola, que diu que l'economia ha de preocupar-se de la felicitat de la gent. Però, tot i reconèixer que hi ha massa porcs i que els grans escorxadors tenen la paella pel mànec (D. Guiteras, *Lligar-se bé les espardenyes*, 2023), l'economia neoliberal mana, la pela és la pela, i ens passem pel folre el toc d'alerta sobre la impossibilitat d'un creixement econòmic infinit (*Informe Meadows*, 1972), i un sector que ha de decréixer el vestim de verd, canviant l'adjectiu *econòmic* per *sostenible*, a fi de continuar creixent econòmicament amb la consciència tranquil·la. El resultat no és la reducció de la pressió ambiental, sinó la fixació i fins i tot l'ampliació d'un model de macrogranges i escorxadors sota el pretext que «ara el residu ja no contamina, sinó que fa energia» (Greenpeace i Friends of The Earth). I, per descomptat, continuem ignorant que els límits planetaris segueixen superats (M. Fortuny, «El Sant Pare Francesc, límits planetaris, Gaia, negocis insostenibles, Antonio Machado», LA TOSCA, núm. 836, pp. 27-28). Cito el socioecòleg Ramon Folch: «Créixer, créixer, créixer… Sembla que l'economia només depengui del creixement de la facturació» (R. Folch, *La quimera de créixer*, Barcelona: La Magrana, 2011).

Legalitzar el polígon condicionant-ho a l'ampliació de l'escorxador i la planta de biogàs sobredimensionada i mal ubicada ha implicat la deliberada distorsió d'una realitat en què prevalen les emocions i les creences personals davant els fets objectius per crear i modelar l'opinió pública i influir en les actituds socials.

Assenyalo, doncs, el binomi de la darrera paradoxa de la ciència (social i moral): desplacem i externalitzem els problemes a les generacions futures perquè, de fet, no sabem realment què fer amb el que sabem, i si el saber és poder, no tot saber ha de ser benvingut.

Com bé diu l'ecòleg Jaume Terradas, sovint les solucions tecnològiques només desplacen el problema. En el cas del biogàs, estem desplaçant el problema de les emissions de metà cap a una acumulació de metalls i resistències al nostre sòl, tot per no afrontar el debat real: la necessitat de decréixer.

CARTES A LA REDACCIÓ

La perversió de la taxa de brossa a Moià

Imma Vicente

Les bases d'adscripció del servei de recollida selectiva de la brossa a Moià plantegen una desconnexió entre la teoria de la sostenibilitat i la realitat ciutadana, una perversió contra la salut i les economies vulnerables. Tarifar segons la fracció orgànica generada penalitza el consum de producte fresc (fruita, verdura, peix o carn), que genera més residus inherents (peles, espines, ossos). Alimentar-se de manera saludable es converteix en un luxe que cotitza a l'alça al rebut. En canvi, es premia fiscalment l'ultraprocessat envasat. Deixant els contenidors de plàstic o cartró oberts i lliures, el ciutadà normal i corrent pateix la fiscalització més estricta en la fracció higiènicament més complexa. És insòlit que es fomenti el menjar precuinat, ultraprocessat i el menjar brossa, perjudicant les rendes baixes en un municipi on el 54% de les llars viu per sota de la renda mitjana (INE i Agència Tributària).

A això se suma la ceguesa demogràfica: establir Cal Comadran com a únic punt de subministrament de bosses compostables obligatòries imposa una barrera física obligant a superar a peu un desnivell important. Segons el cens anual de l'Idescat, el 25% de la població local supera els 60 anys. Es legisla ignorant l'envelliment i/o la manca de cotxe. La sostenibilitat no pot aconseguir-se a costa de la salut, ni de l'economia, ni de l'exclusió que aquest sistema imposa tant als nostres avis com a les rendes més baixes.

Dos números de «Modilianum» i un nom per a un carrer

Marian Baqués

En els darrers tres anys han sortit dos números de *Modilianum* que, entre altres temes, parlen de l'Escola Pia. El número 66 (primer semestre del 2022) oferia un article titulat «Mossèn Jaume Boixó, fundador de l'Escola Pia de Moià». El proppassat 16 de maig es va presentar a l'església escolàpia moianesa el número 73 (segon semestre del 2025), que dedica un article a la imatge gòtica de la Mare de Déu de l'Escola Pia de Moià, i un altre, titulat «El Col·legi de l'Escola Pia de Moià (1936-1939): acolliment de refugiats, hospital internacional, hospital de sang». No parlaré dels articles, però sí que voldria fer tres comentaris.

Primerament, sempre que n'he tingut ocasió he manifestat que el Moianès posseeix una revista d'estudis d'un nivell excel·lent. Quantes poblacions o comarques amb una demografia més alta que la nostra en voldrien una de semblant! Hi van apareixent firmes amb alta capacitat de recerca i divulgació.

Segon comentari. Moià té el privilegi de comptar amb la primera escola pública, gratuïta i popular del nostre país. Al llarg de 343 anys, el col·legi ha experimentat alts i baixos, però continua oferint-nos un inestimable servei. Segurament que el nivell cultural de la població es deu, en bona part, al pòsit deixat per generacions de moianesos que han après a les seves aules a llegir, escriure i fer números.

Finalment. Trobo a faltar a la vila un carrer dedicat a Mn. Jaume Boixó. La seva generositat, la seva visió, la seva empenta, com també la seva aportació econòmica, feren possible que en 1683 es comencés a fer escola a Moià. Penso que Jaume Boixó es mereix aquest reconeixement.

L'*ABC* DE LA CALOR

CONSELLS PER TREBALLAR AMB SEGURETAT

ADAPTAR

els horaris i les tasques, amb pauses freqüents a zones fresques.

BEURE

aigua per evitar la deshidratació, sense esperar a tenir set.

COBRIR-SE

el cos amb roba transpirable i protegir-se el cap. Fer ús de protecció solar i ulleres de sol.

SI FA CALOR, PROTEGEIX-TE.
TROBA MÉS CONSELLS A
Treball.gencat.cat

a la feina cap risc

ACTES I ESDEVENIMENTS

Enric Casacuberta i el seu equip presenten la Ruta66xELA

Eduard Altarriba

El vespre del 18 d'abril, l'Enric Casacuberta jugava (o corria) a casa. Era un dels primers actes que es feien a les flamants instal·lacions del renovat Cal Comadran i el vestíbul presentava un ple d'amics, coneguts, desconeguts i saludats disposats a veure un *show* en el més pur estil americà, mai més ben dit, amb un escenari presidit per les banderes dels diferents estats que creua la Ruta 66: Califòrnia, Arizona, Nou Mèxic, Texas, Oklahoma, Kansas, Missouri i Illinois (o viceversa).

Però anem a pams. Tothom qui tingui una referència, encara que sigui llunyana, de l'Enric sabrà de la seva devoció per la Ruta 66, la *Mother Road*, que en diuen allà. Ha invertit els seus períodes vacacionals dels darrers anys (treballa a la brigada municipal; per això és fàcil d'albirar-lo poble amunt, poble avall) a recórrer aquesta mitificada ruta que travessa els Estats Units des de Chicago fins a Santa Mònica, enmig d'un imaginari de *blues*, carreteres infinites, motos Harley-Davidson, estacions de servei, motels polsosos i restaurants de carretera.

En realitat, però, no hem de pensar en la 66 com una sola carretera, sinó en un conjunt de trams que ha anat evolucionant a mesura que s'ha modernitzat la xarxa viària i les autopistes se l'han anada menjant, deixant en la memòria i en el reclam turístic aquesta quinta essència nord-americana, ara reduïda a un grapat de carreteres secundàries disperses, supervivents d'aquella ruta històrica per on van circular els desposseïts de la Gran Depressió o els *hippies* dels anys seixanta cap a Califòrnia, terra promesa. De fet, la ruta ja no existeix des del punt de vista administratiu, però sí com a marca i emblema. I enguany compleix cent anys.

La darrera vegada que l'Enric va recórrer la ruta se li va encendre una guspira. Com va explicar ell mateix durant la presentació, anà prenent forma la idea de tornar-hi d'una manera diferent, aprofitant l'efemèride del centenari: ni més ni menys que fer-la corrent. De tornada a casa, va continuar donant-hi voltes i les primeres indagacions revelaren que ningú, o gairebé ningú, no havia fet una animalada semblant. A poc a poc, la idea va anar fent forat, creixent i compartint-se amb amics i familiars.

Un dia, durant un dinar, ho va explicar també a Jordi Castellet, que es va sumar al projecte i li donà l'impuls definitiu. Així, l'Enric, als seus seixanta anys, es va trobar encarant un desafiament que no està a l'abast de tothom: recórrer els 4.000 quilòmetres de la Ruta 66 corrent, un trajecte que vol realitzar en quatre mesos o 150 dies.

Però, atesa la magnitud de l'empresa, els dos artífexs van plantejar-se convertir el que era un repte esportiu en una causa molt superior. Així van trucar a la porta de la Fundació Miquel Valls i el focus de tot plegat va quedar establert en els afectats d'ELA. La Ruta66xELA, nom oficial del projecte, tindrà com a objectiu primordial recaptar diners per a la fundació i per als afectats per aquesta malaltia, tant aquí com als Estats Units, perquè en el tram d'ultramar també s'ha aconseguit la implicació ni més ni menys que de l'ALS Association, una organització gegant que treballa en aquest àmbit a escala nord-americana.

Com explicà l'Enric, ell no tenia gran coneixement sobre la malaltia, però va destacar alguns moments clau, com el seu tracte amb Ramon Oller, amb qui havia fet els Pastorets i que va morir a causa de l'ELA, o el moment en què va escoltar l'exfutbolista Juan Carlos Unzué al Congrés batallant per la llei de dependència i exposant la manca d'interès de bona part dels diputats i diputades.

Per a tirar-ho endavant, l'Enric ha necessitat un teixit de compromisos, complicitats i suports que li permetés de configurar un projecte amb cara i ulls, perquè, a més de córrer, una empresa d'aquestes característiques comporta una ingent feinada de comunicació i planificació.

Per començar, la ja esmentada Fundació Miquel Valls, present a la sala en la persona de la seva cap de premsa, Anna Rigola, que n'explicà els orígens a partir de la figura de Miquel Valls, víctima de l'ELA en els anys setanta, i de la seva família, que va haver de lluitar en solitari contra una malaltia aleshores molt desconeguda. Per tal de combatre la soledat que van patir, els fills de Miquel Valls van constituir la fundació que porta el seu nom. Actualment se centra sobretot en l'atenció domiciliària i el suport a les famílies, així com en tasques als hospitals de referència o en la gestió dels fons de la llei de dependència.

A l'altra banda de l'Atlàntic, també van destacar dues figures clau: Núria (Archer) Petitbò —dels Petitbò de Moià—, que l'ajudarà des de Nebraska, i Steve Joseph, des de Carolina del Nord, ambdós presents per videoconferència durant l'acte. Aquestes potes americanes de l'equip han aconseguit, entre altres coses, que la ruta sigui un acte oficial de les celebracions del centenari. També són els responsables d'haver establert contacte amb

Enric Casacuberta, el dia de la presentació (fot. E. Altarriba)

l'ALS Association i altres organitzacions que, d'una manera o altra, col·laboraran en el projecte.

I, és clar, tenint present que l'Enric no tenia un gran historial esportiu, ha calgut una bona preparació física, tasca que ha estat dirigida i patrocinada per Cenit, el centre d'atenció integral a la salut i l'esport ubicat a Girona. En paraules del seu representant a l'acte i entrenador de l'Enric, Jordi Extremera, no es van sumar a la proposta per la magnitud del repte —al centre veuen molts «bojos de l'esport», expressió seva, no pas meva—, sinó per la il·lusió i l'empenta de l'Enric.

Així, els professionals del centre van dissenyar un exigent —però prudent— programa d'entrenament per a encarar la fita proposada. Cada tres setmanes l'Enric puja a Girona per fer-se analítiques variades, ser visitat per la fisioterapeuta del centre i mantenir reunions de seguiment. Segueix el pla d'entrenament de cap a peus i una dieta estricta. I també compta amb suport psicològic, una part molt important del repte.

I encara queda la part més difícil: completar aquesta magna ruta, de la qual l'acte constituïa el quilòmetre zero, el tret de sortida oficial. Primer, però, hi haurà una sèrie de prèvies, tal com va relatar Sebi Graners. Del 6 al 21 de juny, l'Enric iniciarà un seguit de rutes des de Moià per tots els pobles del Moianès per fer conèixer la iniciativa a la comarca.

Perquè, com van remarcar durant tot l'acte, aquest és un desafiament amb projecció internacional, però parit a Moià i amb la voluntat col·lateral de portar el nom del poble i la comarca arreu del món. A més, vol esdevenir un pal de paller d'altres iniciatives. Per exemple, el 9 de maig, al circuit verd de Moià es va córrer la cursa solidària *El jovent corre per l'ELA*, on el públic —de qualsevol edat— podia escollir entre una ruta de 2 km o una de 5 km. El 26 de juliol es vol organitzar una cursa més exigent, orientada a atletes, amb la voluntat que esdevingui una cita anual pels volts de la festa major i que doni continuïtat a la iniciativa. Així mateix, des de l'escola de dansa Somnis, el 16 de maig es va fer una exhibició en benefici de la Ruta66xELA.

Finalment, el dia 19 d'agost començarà l'aventura. Però, abans de trepitjar terres americanes, el primer tram el farà aquí, sortint de Moià amb rumb a Barcelona, en dues etapes, amb parada a Caldes de Montbui. És previst d'arribar a Barcelona el dia 20 seguint rutes de muntanya i hi entrarà per la Meridiana, on, per obra i gràcia del vicepresident segon de la Diputació, Dionís Guiteras, tindrà una escorta de la Guàrdia Urbana i d'una quarantena d'atletes de la Federació Catalana d'Atletisme, que dona suport a la ruta, fins al consolat americà, on seran rebuts per la titular. Després aniran a la Diputació de Barcelona i, finalment, arribaran al Palau de la Generalitat, on probablement el president Illa els farà els honors.

També volen que la seva sortida des de Chicago, el 29 d'agost, faci rebombori, amb presència de televisions, l'alcalde de la ciutat i el vicegovernador d'Illinois. La data d'inici respon a una planificació estricta de la ruta, que ha d'evitar tant els freds hivernals que arriben aviat a aquella zona com, quan es baixi cap al sud, la calor de l'estiu —ha de creuar el desert del Mohave. A part del component físic i del risc de lesions, com ja assenyalen els professionals de Cenit, el desafiament també té un important vessant psicològic i de resistència mental. Per exemple, el mateix Enric explicà que hi ha un tram de 130 quilòmetres sense poblacions entre Santa Rosa i Moriarty, a Nou Mèxic. Les grans planures de l'oest no són cap broma, sobretot si les fas a peu.

L'acte es va acabar amb el parlament de les autoritats, en què l'alcalde plantejà la possibilitat d'anar a rebre l'Enric en la

seva arribada a Califòrnia a finals d'any, si bé visitar els Estats Units va en contra dels seus principis. Tot seguit, els assistents van poder assaborir un copiós picapica que donà mostres de la capacitat d'aquest projecte d'atraure col·laboradors i patrocinadors: Masia Tero, el Bar Imperial, Cal Quirze...

No acabarem sense donar les oportunes instruccions a la gent que vulgui oferir suport a la Ruta66xELA. Primer, cal destacar l'acurat disseny gràfic del material oficial del repte, a càrrec de Lali Fernández Portabella, aplicat a tota una gamma de marxandatge tèxtil que es podia adquirir el mateix dia de la presentació. D'altra banda, es pot entrar a tafanejar al web oficial de la ruta o al de la Fundació Miquel Valls. També es pot seguir l'Instagram de l'Enric (*@casacubertaalsina*), el compte oficial del repte (*@ruta66xela*) o estar atents al seguiment que de tot plegat es farà des de Ràdio Moià. I, és clar, també hi ha l'opció de fer donatius a través de GoFundMe (*https://www.gofundme.com/f/fund-raising-for-the-fight-against-als*).

Cinc artistes moianesos en exposició

Aquests mesos de primavera han resultat especialment prolífics en exposicions d'artistes moianesos. Així, doncs, alguns membres de la redacció de LA TOSCA ens hem capbussat en les visites a aquestes mostres. Les expliquem seguint les visions que ells mateixos tenen de la seva obra.

A. Arisa: «El paper», de Joan Vilajoana

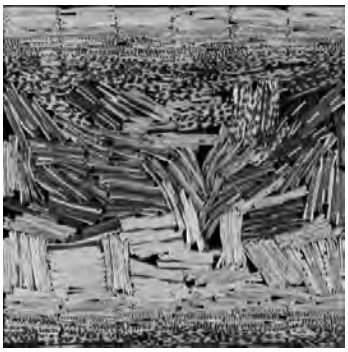

Joan Vilajoana va inaugurar, el 23 d'abril, l'exposició «El paper», a l'H10 Art Gallery (Enric Granados, 62-64, Barcelona; fins al 23 de juny). Diu l'autor que, després de provar materials com ara el guix o la fibra de vidre, es va quedar amb el paper. Durant anys ha jugat, experimentat i creat una extensa obra, el material fonamental de la qual és el paper. Així, doncs, amb aquesta exposició fa un homenatge al material que l'ha acompanyat durant tants anys, el paper, ja sigui líquid, sòlid o doblegat. I ho fa amb sèries d'obra creada entre el 2020 i el 2026.

Sèrie DO RE MI (DOblegar REpetir Mirar), 2020-21. Aconsegueix l'art mitjançant la tècnica de doblegar un full d'una manera concreta repetidament. La natura li serveix de model per a crear paisatges que transmeten ordre o caos, però que, si es miren de prop, són plens de paraules impreses a mig dir o d'estridències de color, perquè la primera matèria ha estat transmissora d'un anunci publicitari.

Sèrie Caminar el paisatge, 2022-24. Després d'un viatge introspectiu arran del seu sovintejat contacte amb la natura, Vilajoana mostra la part escultòrica de la natura, el seu desmanec artístic, també la seva solidesa i alhora fragilitat, els colors amagats... Tot, pintat sobre paper: l'artesania al servei de l'art.

Sèrie Paper mullat, 2025-26. El seu objectiu, mostrar el paper en dos dels

seus estats: líquid i sòlid. Només això, sense cap idea concreta; són les qualitats del paper les que decideixen com serà l'obra d'art final.

E. Altarriba: Font Cleries i la seva mirada al món

El 12 d'abril, Eudald Font Cleries va inaugurar l'exposició «Quan el canvi és permanència», a la sala petita del Casal de la mà del Cercle Artístic. Creador de trajectòria sòlida (exposada en el número 821 d'aquesta revista), va oferir-nos un tastet de la seva recerca constant, tant del darrer període com d'etapes anteriors. En aquest repertori poguérem comprovar la varietat d'aproximacions abstractes de colors sobre diferents formats, que van des de l'escultura fins a la pintura, el paper o els *collages* matèrics amb cartons i fustes. I encara l'exposició avançava cap a la integració de les diferents facetes amb la incorporació de textos, la paraula escrita sobre paper i els blocs de dibuix que proposaven una mirada molt personal vers el passat.

Clara Payàs, curadora de l'exposició juntament amb Marina Berdalet i la gent del Cercle Artístic, destaca l'enorme figura com a artista que és Eudald Font i com es va implicar en l'organització d'aquesta. Plegats, van escollir les obres i van definir els colors que haurien de tenir les parets per a acollir adequadament les obres. En resum, una magnífica exposició que va obrir-nos una finestra al seu riquíssim univers artístic i a la seva evolució. De tota manera, crec que aquest poble, aquest país, deu a l'Eudald una retrospectiva amb tots els ets i uts en un sala d'exposicions digna d'aquest nom.

«Llum, natura centrum est», de Marcel·lí Antúnez Roca

Espai Tinglado 2, Tarragona, del 14 de març al 24 de maig, coproduïda per Tinglado 2, Port de Tarragona i Mèdol, Centre d'Arts Contemporànies. L'exposició reuneix una bona part dels materials que es pogueren veure al MNAC, a Barcelona, el Nadal passat en un altre format adaptat a l'espai tarragoní. L'exposició s'amplia amb la seva vaixella NCE i una col·lecció d'elements preparatius, com llibretes i còdexs, el mural quiosc i les noves pintures entorn del pagès i visionari Llum de la Selva (1877-1983).

«Natura Centrum Est» aplega més de tres-cents objectes provinents d'accions, rues, instal·lacions i murals creats —de manera específica i gairebé sempre per encàrrec— des del 2014 fins a l'actualitat. Aquests treballs, més d'una dotzena, han estat realitzats col·laborativament, fet que implica compartir el procés de creació amb col·lectius diversos —veïns, grups vulnerables, associacions, alumnes d'escoles, voluntaris, etc.—, de manera que les obres resultants són sempre fruit de

l'encontre i de l'experimentació conjunta. Una bona part d'aquests projectes, especialment les rues i les accions, han tingut l'espai públic com a lloc d'exhibició. Això ha comportat la necessitat de desplegar una extensa panòplia d'elements: carros, cartells, gegants, animals, vestits, caps, banderes… així com els telons parpella, dibuixos gegantins que, a la manera dels llibres *pop-up*, transformen el seu aspecte en obrir-se com finestres.

M.C. Muñoz: «Ciutats contemporànies», d'Aida Mauri Crusat

Durant el mes d'abril s'ha pogut visitar l'obra de l'Aida Mauri a la Galeria del Grup d'Art Escolà, del carrer Pau Claris, 120, a Barcelona. És una experiència subjugadora contemplar la pintura d'aquesta jove moianesa, amb multitud de premis i diverses exposicions fetes des del 2017.

La seva formació en enginyeria civil queda reflectida en la seva obra, tan personal, amb una mirada potent i captivadora sobre les ciutats que ha portat als seus quadres. En preguntar-li si ja havia exposat a la Galeria d'Art Escolà, ha manifestat: «Havia participat en exposicions col·lectives i ara he pogut exposar individualment. Són professionals, seriosos. Ha esta una experiència molt satisfactòria. A més, les vendes han anat molt bé.»

L'Aida va iniciar la seva carrera pictòrica de molt jove. La seva pintura reflecteix unes perspectives molt marcades, amb molta profunditat i uns colors que tendeixen al monocromatisme, tot influït per una estètica romàntica i edificis arquitectònics històrics. Com dèiem, tota una experiència, contemplar els seus quadres.

R. Portet: «El Pirineu: paisatge enllà, pintura endins», de MUMA

La Sala Parés (Petritxol, 5, Barcelona, del 16 d'abril al 30 de maig) exhibeix unes vint-i-cinc obres i esborranys de treball de MUMA, nom artístic de Josep Maria Soler i Casas, nascut a Barcelona el 1957 i amb un fort lligam familiar i personal amb la vila de Moià. L'exposició és el fruit de la inspiració de l'obra humana traslladada al paisatge del Pirineu, paisatge inspirador des que de nen, amb la família, passaven una setmana d'estiu acampant-hi. Ha treballat, com a artista visual, a la muntanya més de dotze anys, primer als Alps i després al massís pirinenc, però no pinta les altes muntanyes sinó el paisatge inhabitat d'aquell territori, el colonitzat pels humans, les pastures, els passos, les rutes utilitzades per refugiats i contrabandistes, també les mines i les fargues, l'alpinisme i els refugis muntanyencs, així com l'oci i tots els esports de neu. Durant els darrers quatre anys hi passava deu dies per pintar i explorar totes les localitzacions. També ho va acompanyar amb la lectura. Evidentment, els cims proporcionen un teló de fons inestimable.

LES ENTITATS INFORMEN

Exposició sobre la recerca artística i ambiental de les aigües subterrànies

*Institut Moianès**

El dia 13 de maig es va inaugurar una exposició artística relacionada amb les aigües subterrànies i amb la necessitat de conservar aquest recurs tan important per a la gent i per al medi natural. Aquesta activitat forma part d'un projecte desenvolupat a l'Institut Moianès amb la participació dels alumnes de 4t d'ESO de l'assignatura optativa d'expressió artística, dirigida per la professora Marta Manubens.

Exposició al Museu de Moià (fot. Nerea Gastón)

El projecte ha estat organitzat conjuntament amb l'Ajuntament de Moià i amb els artistes visuals Marta i Roc, coneguts com a *martaroc.work*. Els dos artistes van acompanyar els estudiants durant tot el procés creatiu i els van ajudar a unir idees artístiques amb qüestions relacionades amb el medi ambient i el territori.

L'exposició es va installar al Museu Rafel Casanova de Moià, un espai preparat especialment perquè els visitants poguessin seguir el recorregut de les obres de manera ordenada. A mesura que s'avançava per la sala, es podia entendre millor com havia evolucionat el treball dels alumnes des de les primeres idees fins a les peces finals.

Durant la presentació, diversos escolars van explicar davant el públic les activitats que havien fet al llarg de les setmanes. Van comentar les experiències viscudes, els problemes que havien hagut de resoldre i els coneixements adquirits sobre l'aigua subterrània i la filtració natural.

El grup va fer diferents sortides per obtenir informació i inspiració. Una de les primeres activitats fou visitar una exposició al Casal de Moià, on altres artistes tractaven temes relacionats amb l'aigua i el paisatge. Aquesta visita els donà idees per a imaginar les seves pròpies creacions. Més endavant van visitar una depuradora per entendre millor com es neteja i es tracta l'aigua. Allà van observar els processos de filtratge i van reflexionar sobre la importància de mantenir l'aigua en bones condicions per tal d'evitar problemes ambientals.

També visitaren el taller de ceràmica de La Pit Roig, una ceramista de Moià. Allà els alumnes van aprendre tècniques per a treballar el fang i van descobrir com les característiques dels materials poden influir en la filtració de l'aigua.

Després de totes aquestes experiències, els estudiants començaren a crear filtres amb argila i ceràmica, inspirats en els sistemes de depuració. Primer van fer esbossos sobre paper i després donaren forma a les peces amb les mans, experimentant amb diferents textures i materials.

Durant el procés van comprovar que alguns elements ajudaven a fer les peces més poroses. Per exemple, la xamota facilitava el pas de l'aigua i el cafè deixava petits espais buits quan es cremava al forn. Gràcies a totes aquestes proves van aconseguir de construir peces capaces de filtrar l'aigua de manera efectiva.

També es projectà un vídeo que mostrava tot el desenvolupament del projecte, des de les primeres investigacions i sortides fins a la construcció, cocció i prova final de les peces. Aquest audiovisual ajudava els visitants a entendre millor el treball realitzat i la implicació de l'alumnat en tot el procés.

L'ambient de la sala era molt tranquil; convidava els visitants a observar amb calma cada detall i a reflexionar sobre la relació entre les persones i el medi natural. Les obres exposades ens van transmetre diverses sensacions. Algunes recordaven les formes del subsol i dels aqüífers, mentre que d'altres feien pensar en la contaminació i en l'impacte humà sobre la natura. En conjunt, l'exposició va ser una experiència molt interessant, perquè demostra que l'art pot servir per a conscienciar sobre problemes ecològics reals. El projecte també ens ha permès de treballar en equip, experimentar nous materials i entendre millor la importància de protegir les aigües subterrànies del Moianès.

---

* Text escrit per Ènia Ponsa i Quim Giménez, alumnes de 4t d'ESO de l'optativa «Revista digital» de l'Institut Moianès, amb l'acompanyament de la professora Queralt Simó.

A Cobert i l'artista Anna Pascó recuperen les enramades de Sant Pere

A Cobert

A finals de juny, el carrer de Sant Pere de Moià acollirà *Enramades*, una proposta artística participativa d'Anna Pascó Boltà presentada dins el cicle «La Tradició» d'A Cobert. El projecte recupera la memòria de les antigues enramades del carrer —un sopar popular i comunitari desaparegut fa més de vint anys— per activar una nova tradició col·lectiva vinculada al present.

Lluny de plantejar una reconstrucció folklòrica o nostàlgica, *Enramades* entén la tradició com una pràctica viva, transformable i compartida. La iniciativa desplega un conjunt d'elements rituals, materials i simbòlics concebuts perquè siguin apropiats, repetits i continuats pels mateixos veïns i veïnes amb el pas del temps, sense dependència institucional ni artística.

El projecte gira al voltant del pa, antigament aliment central i avui sovint relegat a un paper secundari. En un context de crisi econòmica, climàtica i social, el pa reapareix aquí com un element essencial i comunitari, capaç de tornar a ocupar el centre de l'àpat. Per a l'ocasió, adopta la forma d'una clau, símbol de sant Pere i del gest d'obrir o donar accés a una comunitat.

L'acció començarà a la lleteria del carrer de Sant Pere, on una imatge del sant situada dins una fornícula construïda per a l'ocasió serà «despertada» amb versos cantats i una ofrena de llorer i roure. Aquest gest serà realitzat per un infant del carrer que aquell any faci dotze anys, incorporant així una dimensió de relleu generacional dins el ritual.

La instal·lació inclourà també vuit plats de ceràmica elaborats per l'artista en col·laboració amb la ceramista local La Pit Roig, destinats a contenir els aliments compartits durant el sopar. Després de l'àpat, cada plat quedarà en mans d'un veí o veïna fins a la següent edició, convertint-se en objecte de transmissió i continuïtat. Les taules es cobriran amb estovalles confeccionades a partir d'estovalles antigues del veïnat recosides amb teles noves, en un gest que uneix memòria domèstica i noves formes de convivència.

L'espai es completarà amb branques i elements vegetals de l'entorn, seleccionats amb l'assessorament de L'Auró, centre de jardineria i disseny floral de Moià, i amb la recuperació del joc popular de la virolla, tradicionalment utilitzat en festes i aplecs per a rifar objectes. En aquesta ocasió, la virolla servirà per a sortejar rajoles produïdes per l'artista amb versos i jocs de paraules vinculats a la col·lectivitat, el paisatge i la cultura popular.

La iniciativa ha comptat amb la complicitat del Museu de Moià per a localitzar virolles antigues i amb la participació de l'historiador Ramon Tarter en el desenvolupament, conjuntament amb Anna Pascó Boltà, d'una nova versió contemporània d'aquest objecte popular. Es compta també amb la participació activa dels veïns del carrer de Sant Pere.

EX ABRUPTO
FESTIVAL
EXPERIMENTAL
DE CREACIONS
CONTEMPORÀNIES
03—04
2026 JUL IOL
LA
CAIGUDA
MOIÀ
XI EDICIÓ
vanderpla
Ajuntament de Moià
EX ABRUPTO
Diputació Barcelona
a cobert
Herrera Gallery
CONSULTA LA PROGRAMACIÓ → exabrupto.cat

Primavera creativa al Cercle Artístic del Moianès

Cercle Artístic del Moianès

Abril i maig han arribat carregats de primavera, i això també s'ha fet notar al Cercle Artístic del Moianès. La creativitat ha omplert el territori de colors, formes i trobades culturals, amb una agenda plena d'activitats vinculades a les arts visuals, el dibuix, les exposicions i la divulgació artística.

Una de les cites destacades d'aquests mesos ha estat la 94a Dibuixada, celebrada el dia 19 d'abril a Sant Quirze Safaja, concretament al Parc de l'Aigua, entre les 10 i les 13 h. La trobada va reunir dibuixants procedents del Bages, Osona, el Vallès i el Moianès, consolidant-se com un espai de convivència artística i intercanvi creatiu. La jornada va coincidir amb la tradicional Fira de Sant Jordi i també amb la Copa d'Espanya de Motos Tot Terreny, fet que aportà encara més ambient i dinamisme al municipi. La següent cita va arribar el dissabte 9 de maig, quan Castellterçol acollí la 95a trobada de dibuix del Moianès, amb la participació de dibuixants procedents d'Osona, el Moianès i el Vallès.

Pel que fa a les exposicions, durant el mes d'abril va tenir lloc la mostra «Quan el canvi és permanència», una proposta artística sobre la qual Eduard Altarriba fa una ressenya en aquest mateix número de LA TOSCA.

Un altre dels eixos importants de l'activitat cultural del Cercle ha estat el cicle de xerrades d'art de la Biblioteca, que se celebra l'últim divendres de cada mes. Aquest trimestre s'ha iniciat amb dues conferències a càrrec d'Ovidi Cobacho Closa, historiador de l'art i coordinador del col·lectiu GREHVAT. La primera, celebrada a l'abril sota el títol «Art i recerca de Km0: el Grup 13 i els col·lectius artístics a la Catalunya interior», va abordar el paper dels grups artístics en la creació contemporània, amb especial atenció a diverses agrupacions de la Catalunya Central. Pel maig, la segona conferència, titulada «Pioneres: les arrels de la creació femenina a la Catalunya Central», es va centrar en el paper de les dones en l'art occidental i en les artistes pioneres de la Catalunya Central durant l'època contemporània, coincidint amb la recent publicació del llibre *Pioneres*.

* * *

Per altra banda, el programa de ràdio i pòdcast «Ones Creatives», que s'emet quinzenalment per Ràdio Moià 107.8 FM, ha continuat oferint converses i reflexions vinculades a la cultura i la creativitat.

El 18 d'abril es va emetre el 15è programa de la quarta temporada, sota el títol «Escriure un llibre», amb la participació de Laia Martorell i Eudald Font. El 2 de maig arribà el 16è programa, dedicat a l'artista multidisciplinari Marcellí Antúnez Roca, una figura destacada de la creació contemporània vinculada al Moianès. Finalment, el 16 de maig es va emetre el 17è programa, titulat «L'art com a eina d'expressió i inclusió», amb la participació de l'entitat Els Avets, dedicada a l'atenció integral de persones adultes amb discapacitat intel·lectual, representada per la Gemma, l'Antonio i l'Erika. Ones Creatives s'emet el dissabte per Ràdio Moià i també en línia, amb redifusions el dimarts de 14 a 15.30 h i el dimecres de 21 a 22.30 h. A més, els programes queden disponibles durant la setmana en format pòdcast en diverses plataformes digitals.

Tallers de primavera: el cos i el joc, espai de trobada

El Remolí Teatre

Aquesta primavera El Remolí Teatre ha impulsat un cicle de tallers que ha anat molt més enllà de la pràctica escènica. Durant sis sessions el grup ha creat un espai on el teatre s'ha entès com una eina de relació, descoberta i expressió compartida. Cada dimecres, persones vinculades al grup estable i noves participants que s'hi han incorporat especialment per seguir el cicle han compartit experiències al voltant de la veu, el moviment, la composició i la improvisació. Lluny d'una idea tancada o estrictament acadèmica del teatre, els tallers han posat el focus en el procés, en l'escolta i en la vivència col·lectiva. Cada proposta ha aportat una mirada diferent sobre l'escena i sobre les possibilitats expressives del cos.

El taller de **veu i cos**, a càrrec d'Helena Vilar i Bofill, va obrir el cicle amb un treball centrat en la consciència corporal i vocal. A través de diferents exercicis, les participants pogueren observar com la veu recorre el cos i ocupa l'espai, entenent-la no solament com a eina de comunicació sinó també com una forma de presència.

Amb Elisabet Vidal va arribar el treball dedicat al **cos i el moviment**, una sessió basada en exercicis físics i d'exploració que va permetre de prendre consciència dels hàbits corporals, dels límits i de les possibilitats del moviment. La relació entre cos i espai es convertí en el centre d'una experiència marcada per l'observació i la sensibilitat.

El **teatre de l'oprimit**, conduït per Joana Bou Suárez, va portar el grup cap al terreny del joc i la reflexió compartida. Mitjançant dinàmiques teatrals participatives, les assistents van experimentar com l'escena pot convertir-se en un espai on qüestionar relacions i explorar noves maneres de situar-se davant els conflictes quotidians.

En el taller de **composició escènica**, Diana Dibau va introduir el treball dels *view points*, una eina que proposa noves formes de mirar i construir l'escena. El temps, l'espai, el ritme i la relació amb els altres van esdevenir elements de joc i creació, obrint noves perspectives tant a dins com a fora de l'escenari.

Una de les sessions més desenfadades va ser la dedicada al **clown**, impartida per Gemma Doblas. La proposta convidava les participants a improvisar i experimentar des de l'error, descobrint que sovint és precisament en la fragilitat i en el descontrol on apareix el *clown* més autèntic. Riure's d'un mateix, acceptar el fracàs i jugar sense filtres van ser alguns dels eixos d'una jornada marcada per la llibertat escènica.

El cicle es va tancar amb el taller d'**improvisació**, conduït per Èrika Llopis, una disciplina molt vinculada a l'essència del grup. Amb exercicis ràpids i dinàmiques de creació instantània, les participants van treballar l'agilitat mental, l'escolta i la confiança col·lectiva, elements imprescindibles en qualsevol procés teatral.

Més enllà dels tallers, aquesta primavera també ha tingut un vessant comunitari. El dia 20 d'abril el grup va actuar a la Residència Catalunya, situada a la carretera de Manresa, en una trobada amb els residents que va combinar diferents peces teatrals i moments d'interacció. L'actuació culminà amb una representació pròpia de la llegenda de sant Jordi, dirigida per Èrika Llopis.

CinemaViu: un inici d'any ple de cinema, territori i complicitats

CinemaViu

El 2026 ha començat amb força per a CinemaViu, un projecte que continua consolidant-se com una de les propostes culturals més actives del Moianès. Amb una programació estable, noves aliances i iniciatives que van més enllà de la projecció cinematogràfica, CinemaViu referma la seva vocació: portar el cinema a prop de casa i convertir-lo en una experiència compartida.

Un tret de sortida amb sensibilitat i talent local. La temporada es va inaugurar el 31 de gener a Moià amb l'estrena d'*Arco*, una pel·lícula d'animació reconeguda internacionalment, nominada per als Oscar i premiada en el Festival d'Annecy 2025. El film va captivar públic de totes les edats amb la seva combinació de fantasia, emoció i una mirada utòpica. Però la sessió va anar més enllà del llargmetratge. Abans de la projecció, el públic pogué descobrir el curt *Eider*, una peça d'animació tradicional amb un toc de misteri i una gran sensibilitat estètica. La presència de la seva directora, la moianesa d'adopció Sílvia Puig Brujas, va donar un valor afegit a la vetllada i reforçà el vincle entre creació i territori.

Cinema arrelat al territori. Aquesta connexió amb l'entorn també es va fer evident en la projecció de *Balandrau*, el 15 de març a Moià, que s'obrí amb unes paraules de Núria Padrisa, de Guilla Guiatges. La seva intervenció va contextualitzar la història i aportà una mirada propera i vinculada al territori, enriquint l'experiència del públic. La programació de març també incloïa la projecció de *Historias del Buen Valle*, el 25 de març a Les Faixes, ampliant l'oferta amb cinema contemporani i reforçant la continuïtat de sessions al municipi. *Balandrau* es tornà a projectar el 28 de març a Santa Maria d'Oló, en una data també significativa: era la primera sessió de CinemaViu a l'Espai Hemalosa, que s'incorpora enguany com a nova sala del projecte. Amb aquesta ampliació, CinemaViu fa un pas més en la seva voluntat de descentralitzar l'oferta cultural i arribar a nous públics.

Noves propostes, nous formats. Una de les novetats d'aquest començament d'any és la creació dels Dimecres de Cinema, una nova franja que amplia la programació més enllà del cap de setmana. La primera sessió presentà *Nouvelle Vague*, de Richard Linklater, una proposta molt ben rebuda per la crítica. Al mateix temps, CinemaViu continua apostant per formats híbrids i col·laboratius, com és el cas de la sessió de *Marty Supreme*, que combinà cinema i activitat esportiva amb la participació del Club de Tennis Taula del Moianès. Una exhibició prèvia, un espai de joc per al públic i fins i tot un sorteig convertiren la jornada en una experiència diferent i participativa.

La primavera ha consolidat aquesta línia de creixement amb noves estrenes i una resposta molt positiva del públic. Per l'abril, CinemaViu va portar a Santa Maria d'Oló la comèdia *Lapònia*, una iniciativa celebrada per la crítica per la seva precisió en la direcció i la força interpretativa del repartiment. L'endemà, Moià va acollir l'estrena d'*Amarga Navidad*, la nova pel·lícula de Pedro Almodóvar, presentada com una de les obres més personals i confessionals del director.

El mes de maig ha reforçat aquesta aposta per una programació diversa i de qualitat, amb títols com *Incontrolable*, *La*

Grazia i *El sonido de la caída*. Aquesta darrera, dirigida per Mascha Schilinski i guardonada al Festival de Cannes 2025, es va projectar dins el cicle «A Cobert 2026: La tradició», consolidant també les col·laboracions de CinemaViu amb altres iniciatives culturals del territori.

Una comunitat que creix. Més enllà de la programació, CinemaViu també ha fet un pas important en la seva comunicació amb la creació d'un grup de WhatsApp, que permet difondre la cartellera i les novetats de manera directa. Aquesta eina reforça el vincle amb el públic i facilita que cada vegada més gent se sumi al projecte. Els interessats a rebre informació o formar part del grup poden contactar amb Miquel Jové.

Mirant endavant. La programació continuarà aquesta primavera amb nous títols i propostes que consoliden una oferta regular i de qualitat. Entre les pròximes cites destaca *Les ovelles detectives*, una obra de tipus familiar en català plena d'aventura, humor i emoció, recomanada per a infants a partir de set anys. La projecció haurà tingut lloc el 6 de juny a Les Faixes de Moià i reforça també l'aposta de CinemaViu per oferir experiències cinematogràfiques adreçades a tots els públics. Però, més enllà de la cartellera, el que defineix CinemaViu és la seva manera de fer: proximitat, col·laboració i la voluntat de construir cultura des del territori.

Per acabar, el 10 de maig CinemaViu va celebrar el primer aniversari de la iniciativa. La commemoració es va compartir amb el públic assistent a la projecció de *La Grazia* a Moià, en una jornada especial que serví també per a celebrar el creixement del projecte i la consolidació d'una comunitat cultural fidel i participativa.

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

El mes de març deia adeu amb un club de lectura dedicat a la novel·la *Et vaig donar ulls i vas mirar les tenebres*, d'Irene Solà, una simfonia de veus i personatges que tenen en comú les vivències al Mas Clavell. El club de lectura va anar a càrrec de Clara Carrera, graduada en Estudis Literaris i vinculada al món teatral.

Escriptors i escriptores reunits per Sant Jordi (fot. Bibl. Mun. 1-O)

El 9 d'abril va tenir lloc la trobada de clubs de lectura del Bages, Berguedà i Moianès a l'Ametlla de Merola per parlar de la novel·la *Els tres noms de la Ludka*, amb l'autora Gisela Pou.

El 10 d'abril, en commemoració del centenari de la mort d'Antoni Gaudí, es va organitzar el taller infantil «GRRR!! Un drac a la biblioteca: juguem amb el trencadís de Gaudí», a càrrec de Catàrtic. El resultat va ser un drac fantàstic, d'estructura modular i amb motius que recorden el trencadís de l'arquitecte reusenc.

El 17 d'abril, Laia Martorell va presentar la novel·la autobiogràfica *Com un bosc de cedres*. La recerca d'arrels, silenci i sentit la porta fins al Marroc, on neix la llavor d'aquesta novel·la plena de sensacions i experiències. Molt recomanable!

Els dies 21 i 22 d'abril, amb la diada de Sant Jordi trucant a la porta, es van fer les sessions corresponents als cicles «Llegir el teatre» i «Llegir l'òpera». En aquesta ocasió, *Èdip & Antígona* va ser l'obra teatral triada, mentre que *La Traviata* de Verdi va fer les delícies dels amants de l'òpera. Ambdós clubs es van complementar amb la sortida al Teatre Nacional i al Kursaal, respectivament.

Durant la diada de Sant Jordi, els alumnes de les escoles i l'institut van omplir el poble amb l'acte «Llegim el carrer». I els escriptors i escriptores del Moianès, després d'un esmorzar de germanor a la Biblioteca, es van escampar pels comerços de l'ABIC per tal de fer difusió dels seus llibres. A la tarda s'organitzà un espectacle familiar al parc, «Sons de castells», a càrrec de la companyia La Botzina.

El 24 d'abril, Ovidi Cobacho va parlar sobre l'evolució i l'activitat expositiva del Grup 13 i, de retruc, sobre les transformacions de l'art en l'època contemporània. La sessió formava part del cicle de primavera del Cercle Artístic del Moianès.

La darrera setmana d'abril es va caracteritzar per la celebració del club de lectura de novel·la, amb *L'auca del senyor Esteve* de Santiago Rusiñol com a eix vertebrador, i el Book Club sobre *Winter Journal* de Paul Auster.

El 8 de maig, la novel·la *Sucre amarg*, de Sebas Puga, va omplir la biblioteca d'històries de lluita, ambició, amor i supervivència a partir de la crònica d'un indià.

El 15 de maig es va celebrar una tarda de ritmes, cançons i balls per als més petits amb la representació per Musinfant de «A la plaça fan ballades».

Va haver-hi un ple absolut a la primera sessió de «Moianesencs voltant pel món». Pau Fort va transmetre una visió molt personal del seu viatge per la Ruta de la Seda sobre dues rodes: 13 mesos, 23 països i 25.000 km de vivències... Tota una experiència! La segona sessió va anar a càrrec de l'esportista Manu Vilaseca, que acabava de tornar de la cursa Cocodona 250, que es fa cada any a l'estat d'Arizona, i parlà del creixement personal i d'autosuperació que representa una prova d'aquesta envergadura, encara que no arribà a acabar-la.

Tancant el mes de maig, l'últim dilluns va tenir lloc el club de lectura de novel·la sobre *La presó de Rebibbia*, de Goliarda Sapienza, a càrrec de la traductora Anna Casassas, que va parlar de l'autora i de la traducció d'una obra amb diversos registres. I el dimarts es va fer l'últim club de lectura de la temporada de «Llegir el teatre», en què es comentà *El firmament*, de Lucy Kirkwood, a càrrec d'Elvira Permanyer.

També es va celebrar la Setmana de la Natura amb un taller en el qual Ester Casanovas convidava infants i famílies a elaborar bombes de llavors.

Cal destacar que, durant aquests mesos, els alumnes de 3r d'ESO de l'Institut Moianès han visitat la biblioteca per realitzar el taller «Entrelínies», un *escape room* sobre la desinformació. Han adquirit eines per a detectar les notícies i les imatges falses amb autonomia i esperit crític.

Modilianum 73, a l'Escola Pia

Associació Cultural Modilianum

La tarda del dissabte 16 de maig va tenir lloc a l'església de l'Escola Pia la presentació del número 73 de *Modilianum: revista d'estudis del Moianès*. La presentació es va centrar en dos dels articles que hi són publicats: el d'Elvira Permanyer sobre els usos del col·legi escolapi durant la Guerra Civil Espanyola i el d'Eduard Puigventós sobre la imatge de la Mare de Déu de l'Escola Pia (els altres dos articles que completen el número són els de Carles Riera i Josep Ruaix sobre el topònim *Bussanya*, i el de Jaume Clarà sobre els orígens del Museu de Moià fins a la mostra d'artistes del 1935).

La primera intervenció en l'acte anà a càrrec de Francesc Vilanova, professor d'història contemporània a la Universitat Autònoma de Barcelona i director de l'Arxiu Carles Pi i Sunyer, a més d'home molt vinculat amb Moià. Especialista en la història de Catalunya dels anys trenta i del primer franquisme, va subratllar el valor de les fonts documentals i de memòria per a estudiar aquest període, sobretot els dietaris (com el de Joan Estevanell o el de Raimon d'Abadal).

A continuació, Elvira Permanyer desgranà el procés d'elaboració del seu estudi sobre el col·legi de l'Escola Pia durant la guerra, en especial durant l'època en què va hostatjar un hospital de les Brigades Internacionals. L'autora posà en relleu les fonts documentals, amb especial menció als arxius russos, que li han permès d'aportar informació innovadora amb la identificació de 891 brigadistes que feren estada a l'hospital durant els vuit mesos de l'any 1938, en què l'edifici fou utilitzat amb aquestes funcions.

Per la seva banda, Eduard Puigventós remarcà la importància de la imatge de la Mare de Déu de l'Escola Pia, la llegenda sobre la seva procedència napolitana i l'autoria atribuïda a Jaume Cascalls, reconegut escultor català del segle XIV. També apuntà que, malgrat això, fins ara la imatge havia estat molt poc estudiada.

L'acte va acabar amb una visita guiada per Elvira Permanyer per l'edifici escolapi i per Eduard Puigventós davant la imatge de la Mare de Déu.

Alguns dels assistents, davant la imatge de la Mare de Déu de l'Escola Pia (fot. Josep Font)

Maig intens: geoparc, art i teixit

Museu de Moià

El mes de maig ha estat un mes especialment intens al Museu de Moià i als seus equipaments. Dues celebracions de primer ordre han marcat el calendari cultural d'aquesta primavera: la Setmana dels Geoparcs Europeus i el Dia Internacional dels Museus el 18 de maig. Dues efemèrides que el museu ha aprofitat per a oferir una programació variada, participativa i arrelada al territori, amb activitats adreçades a públics de totes les edats: una inauguració artística, un taller de teixit manual, una jornada de portes obertes i una sortida geològica per descobrir el paisatge de l'entorn del Parc Prehistòric de les Coves del Toll de primera mà. Tot plegat, una demostració que el museu és molt més que un edifici: és un patrimoni viu que posa la cultura al servei de tota la comunitat.

Aigües subterrànies, fang i altres matèries poroses: l'art neix a l'institut

La primera gran cita del mes va tenir lloc el dimecres 13 i el dissabte 16 de maig amb la inauguració de l'exposició *Aigües subterrànies, fang i altres matèries poroses*, un projecte d'art contemporani creat col·lectivament pels alumnes d'Expressió Artística de 4t d'ESO de l'Institut Moianès (del qual ja parla un altre article).

El Dia Internacional dels Museus: teixir i obrir portes

L'endemà, el diumenge 17 de maig, el Museu de Moià va celebrar el Dia Internacional dels Museus amb una doble activitat. D'una banda, el taller de teixit amb teler manual a càrrec d'Ariadna Simó, artista tèxtil. Durant dues hores, d'onze del matí a una del migdia, una vintena de participants —entre grans i petits— van aprendre l'art del teixit de manera pràctica i creativa. L'activitat es pogué dur a terme a l'aire lliure, entre les ombres de la plaça, fent un espai de caliu per a poder crear conjuntament. El lema proposat per a aquestes jornades era «Museus unint un món desunit» i en aquest ambient els participants pogueren estimular la seva creativitat enllaçant trames i ordits al voltant d'un col·lectiu. Cada assistent es va emportar cap a casa el teixit que havia creat amb les seves pròpies mans, un record tangible d'una experiència col·lectiva.

D'altra banda, el museu va aprofitar la jornada de portes obertes per a acollir una cinquantena de visitants que recorregueren les seves sales lliurement. Una afluència notable i molt satisfactòria que demostra el creixent interès dels ciutadans per conèixer de prop el patrimoni local, la història del museu i els espais culturals que tenim a l'abast.

La Setmana dels Geoparcs: sortida geològica a les Coves del Toll

La programació del mes no s'acabava aquí. Dins les Setmanes dels Geoparcs Europeus, el diumenge 24 de maig va tenir lloc una sortida de descoberta geològica entorn del Parc Prehistòric de les Coves del Toll, guiada per Jordi Espuny. Una activitat que permeté a una trentena de participants explorar de primera mà la interessant formació geològica d'un espai que forma part del Geoparc Unesco de la Catalunya Central i que amaga, sota els seus paisatges, milions d'anys d'història de la Terra.

Les Setmanes dels Geoparcs Europeus són una iniciativa que cada any convida els territoris membres a obrir les portes i fer visible la seva riquesa natural.

Activitats com aquesta demostren que el geoparc no és tan sols un reconeixement institucional, sinó una invitació permanent a descobrir el territori amb curiositat i respecte, i a entendre la connexió profunda entre la geologia, l'aigua i la vida humana que ha definit el Moianès al llarg dels segles. L'Ajuntament de Moià és patró del Geoparc de la Catalunya Central des de la seva fundació l'any 2011 i el Museu de Moià i el Parc Prehistòric de les Coves del Toll en són dos dels seus principals centres d'interpretació.

Un mes que mira al futur

Guaitant el mes en perspectiva, la programació de maig al Museu de Moià ha demostrat la capacitat del museu per a connectar institucions, artistes, docents, escoles i ciutadans al voltant de la cultura i el territori. Cada activitat ha estat una peça d'un mosaic coherent i ben travat: l'art i la geologia, la tradició artesanal i la contemporaneïtat, la mirada fresca dels joves i l'experiència acumulada dels adults, el coneixement científic i la sensibilitat creativa.

I el mes de juny ja s'acosta amb una nova proposta adreçada al món educatiu: el dimarts 16 de juny, una maleta didàctica de geologia del geoparc per a docents del territori, amb formació pràctica i inscripció prèvia. Una nova oportunitat per a apropar el territori i la seva riquesa geològica als professionals que cada dia l'ensenyen i el donen a conèixer des de les aules. La maleta didàctica de geologia és una adquisició del Museu de Moià amb el suport del Geoparc i de la Diputació de Barcelona i està disponible gratuïtament per al seu ús a l'aula pels centres d'ensenyament del Moianès i del territori del Geoparc de la Catalunya Central.

Sortida geològica al Parc Prehistòric de les Coves del Toll (fot. Museu de Moià)

Tot a punt per al 43è Festival Viñas

Joventuts Musicals de Moià

Joventuts Musicals de Moià presenta enguany una prometedora edició del Festival Viñas, que constarà de dotze concerts i comptarà amb una participació de rècord en el Campus Musical, l'apartat educatiu del festival, assolint ja la xifra de setanta-cinc alumnes inscrits, procedents d'arreu de Catalunya i de l'estranger.

El festival s'inaugurarà un cop més als Jardins de Can Viñas, el 12 de juliol, amb l'actuació de quatre sopranos, Les Fourquettes, que faran un refrescant programa *A Cappella* amb les seves versions d'estàndards de temes del pop i del jazz dels anys seixanta i setanta.

El 18 de juliol es representarà a Les Faixes la sarsuela catalana *Cançó d'amor i de guerra*, just en el centenari de la seva estrena, amb els solistes Maria Bañeras, Beñat Egiarte i Joan Garcia Gomà en els papers principals, amb el cor d'Òpera Terrassa i els decorats tradicionals de Carles Arola. El 25 de juliol ens retrobarem un any més amb el projecte de Jeunesses Musicales International Ethno Catalonia, que porta ja vuit anys fent bellugar el públic assistent amb la música d'arreu del món en un trobada a Catalunya d'una quarantena de músics d'arrel *folk* provinents de vint països diferents que conviuen durant deu dies al nostre país intercanviant les respectives músiques i que ofereixen el resultat d'aquesta convivència oferint aquest concert a Moià.

El dia 1 d'agost arrencarà una nova edició del Campus Musical del Moianès, un curs d'interpretació instrumental i de música de cambra que s'està consolidant com el més important de Catalunya i que cada cop atrau més alumnes d'alt nivell per l'alta qualitat del seu professorat. Aquest any hi participen cinc grups estables de grau superior del Conservatori del Liceu atrets per la possibilitat de fer música de cambra sota el guiatge del Tempus Trio i la resta de professors. L'alta participació en tots els instruments permetrà, a més, fer un projecte molt especial, ja que una orquestra simfònica amb tots els alumnes interpretarà per primer cop a Moià el primer concert per a piano i orquestra que es va escriure a Espanya a finals del segle XVIII i que curiosament fou escrit per un compositor nascut a Moià, Jacint Codina Marfà, músic a la cort de Carles IV i Ferran VII. Com a solistes de la part de piano hi haurà alguns dels guanyadors del concurs de piano de Moià i l'obra s'interpretarà el diumenge dia 9 a la tarda per tancar el Campus. La interpretació de l'obra de Codina coincidirà amb la publicació d'un article sobre el compositor moianès a la revista *Modilianum*.

L'edició d'enguany del curs s'haurà inaugurat amb el segon concert de la integral Beethoven a càrrec del Tempus Trio l'1 d'agost, on s'interpretaran els *Trios op. 1 núm. 2* i *op. 70 núm. 2*, però comptarà també amb moltes altres ocasions en què els alumnes podran actuar com a part importantíssima de la seva formació com a músics. Per exemple, el dijous 6 d'agost els aprenents més petits actuaran per als avis de l'Hospital-Residència i després l'orquestra i el cor actuaran al peu del campanar per a tot el poble. El divendres tindrà lloc el Concurs del Campus, en el qual els alumnes podran optar a guanyar beques i actuacions dins el cicle de Joves Talents, i els guanyadors i alumnes més avantatjats oferiran el 8 d'agost un concert de música de cambra titulat «Homenatge a Pau Casals, en el seu 150è aniversari».

El festival prosseguirà amb el tradicional concert de la guanyadora del Concurs Tenor Viñas del Liceu com a colofó

final de la Festa de l'Arbre el 17 d'agost. Aquest any el premi va recaure en la soprano Elionor Martínez, guanyadora també d'altres set premis, entre ells el premi al millor intèrpret d'oratori i *lied*. La podrem escoltar interpretant *lieder* i cançons de Schubert, Bernstein, Mompou i Toldrà, acompanyada al piano per Olivia Zaugg.

La clausura del festival anirà a càrrec del Polifem Consort, que són els actuals artistes residents de Joventuts Musicals i que oferiran una extraordinària producció de *Les Quatre Estacions* de Vivaldi, amb la violinista Anna Urpina liderant l'orquestra com a concertino solista i sota la direcció de Jordi Domènech. Aquest reconegut grup de música antiga oferirà, doncs, una acurada interpretació d'aquesta popular obra barroca que de ben segur agradarà a tota mena de públics.

en 80 minuts a la Font de la Torre el 27 de juny. Després vindrà la representació de la sarsuela *Cançó d'amor i de guerra* al Casal l'11 de juliol, un íntim recital de violí sol amb Inés Issel a l'ermita de Santa Cecília el 15 d'agost i un concert de cello amb Gerard Flotats a l'església de Sant Martí el 12 de setembre.

Tempus Trio

Festival a Granera i El Moianès Sona

Joventuts Musicals organitza també durant els mesos d'estiu el Festival de Música de Granera, que consta de quatre concerts en diferents indrets del poble, on es pot gaudir del patrimoni i de la natura tot escoltant bona música. Començarà amb la música d'arrel del grup Kelimós, que ens convidarà a fer la volta al món

El 5 de juliol, a la Torre del Sol de Castellterçol tindrà també lloc el primer concert del cicle «El Moianès sona», que ajunta música, patrimoni i gastronomia. En els jardins d'aquesta emblemàtica casa castellterçolenca es podrà gaudir d'un concert de la Coral Cantiga, que sota el títol *Desig* presentarà un programa d'escriptors i compositors catalans.

Grup d'Estudi de Física 'Hipàtia d'Alexandria': ciència, conversa i esperit crític al Moianès

En un món on sovint es diu que la física és territori reservat a genis solitaris o a laboratoris universitaris, hi ha iniciatives que trenquen aquests tòpics amb una naturalitat gairebé entranyable. Al Moianès, el Grup d'Estudi de Física «Hipàtia d'Alexandria» reuneix una colla tan diversa com improbable que ha fet de la curiositat científica una excusa per a trobar-se, debatre i, sobretot, gaudir del coneixement.

La seva història arrenca el 7 d'agost del 2025, quan un petit grup decideix trobar-se per parlar, comentar i analitzar alguns dels grans pilars de la física. Fins aquí podria semblar una iniciativa més o menys convencional. Però és en la composició del grup on apareix el seu encant particular: els seus membres provenen de disciplines tan diverses com l'economia, les matemàtiques, l'enginyeria de telecomunicacions, la química i la física… i fins i tot la filologia.

Lluny de les aules i dels entorns acadèmics formals, el grup es reuneix mensualment en un espai tan quotidià com acollidor: el Forn de Castellcir. Entre cafès i converses, aquest indret s'ha convertit en un petit nucli de reflexió científica.

Al llarg de les sessions, els participants han resseguit alguns dels noms més fonamentals de la història de la ciència, com Galileo Galilei, Tycho Brahe i Johannes Kepler. Però el grup no s'ha limitat a la física clàssica: també s'ha aventurat en els terrenys de la física quàntica.

El nom del grup no és casual. Hipàtia d'Alexandria simbolitza el pensament crític, la passió per saber i la voluntat de comprendre el món des de la raó. Més enllà dels continguts, el projecte té una clara vocació oberta. Qualsevol persona amb inquietuds científiques hi pot participar. Si hi ha algú interessat a formar part d'aquestes trobades, pot posar-se en contacte amb Marc Vancells.

El Grup «Hipàtia d'Alexandria» demostra que la ciència pot ser una pràctica col·lectiva, propera i arrelada al territori.

CONSELL COMARCAL I CONSORCI DEL MOIANÈS

UNIVERSITAT D'ESTIU del Moianès

UNIVERSITAT D'ESTIU RAMON LLULL 2026 30 ANYS

Del 15 de juny al 6 de juliol

Comparteix experiències, comparteix coneixement.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE: "ANATOMIA DE L'ESPERANÇA"

A càrrec del seu autor: Francesc Torralba Roselló

15 de juny - Moià. Acte obert a tothom!

CURS DE PATRIMONI I HISTÒRIA: UN RECORREGUT PER LA INDUSTRIALITZACIÓ DEL MOIANÈS (15h)*

La indústria, un sector econòmic que, juntament amb l'agricultura, ha configurat la nostra comarca des del sector llaner preindustrial de l'època moderna fins a l'auge actual del sector agroalimentari.

Del 29 de juny al 3 de juliol - A diferents municipis del Moianès

CURS EINES DE MILLORA PER A LA VIDA EMOCIONAL (15h)*

La mirada atenta, les edats de la vida, l'experiència somàtica, l'enfocament restauratiu i el benestar emocional en les organitzacions

Del 29 de juny al 3 de juliol - Moià

VISITES TEATRALITZADES A LA CASA MUSEU PRAT DE LA RIBA

Aptes per a tots els públics. Gratuïtes! Places limitades!

4 de juliol – Castellterçol

JORNADA INDÚSTRIA I DONES

Jornada que pretén reivindicar el paper fonamental de la dona en la indústria.

6 de juliol - Moià. Jornada oberta a tothom!

*** Preu dels cursos:**

- 60 € curs sencer.
- Preu 1 sessió: 15 € (possibilitat d'inscriure's a sessions individuals).

Consulta el programa sencer a la web: www.ccmoianes.cat
Més informació i inscripcions: ccmn.cultura@ccmoianes.cat / 93 830 14 18

Consell Comarcal del Moianès · Moianès · Blanquerna Universitat Ramon Llull · Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport · Associació Cultural Modilianum · Generalitat de Catalunya · Diputació Barcelona

Restauració dels Gegants Prehistòrics

Geganters de Moià

Ja fa dinou anys d'aquell 22 d'abril que van arribar a Moià els Gegants Prehistòrics. Amb el pas del temps i les sortides realitzades, les figures s'han anat deteriorant, com també els vestits. Fins al punt que ara mateix no podrien continuar ballant pels carrers.

Ja feia mesos que treballàvem en aquest projecte, però no va ser fins a principis d'any que vam portar els gegants a restaurar al taller d'escultura Casserras de Solsona, i al mateix temps vam portar les perruques a la postisseria Tàpies de Barcelona per tal que també les restauressin. Cal destacar que l'Ajuntament de Moià, com a propietari de les figures, es va fer càrrec d'aquestes despeses, gest que agraïm molt.

El següent pas és la confecció dels nous vestits. Des de mitjans d'abril els gegants ja es troben a Molins de Rei, al taller d'Eva Mula, que confeccionarà els nous vestits sota la direcció de l'indumentarista Pau Fernàndez.

Per a poder finançar una part de l'elaboració dels vestits hem iniciat una campanya de micromecenatge, per tal que qualsevol persona hi pugui aportar la quantitat que cregui convenient, a canvi d'una o diverses recompenses. Ho fem a través de la plataforma catalana Verkami. Hi podeu accedir a través del següent enllaç: *https://vkm.is/vestimelsgegants*.

El resultat de la restauració i dels nous vestits es podrà veure a finals de juliol, en una data encara per concretar que servirà com a acte previ a la 44a Trobada de Gegants que celebrarem el dissabte 25 de juliol.

Fot. Geganters de Moià

MOIANÈS

Castellcir, un consultori sense servei mèdic: solució política?

Comissió Veïnal

Amb aquest article, el poble de Castellcir, mitjançant una seva comissió veïnal, vol fer una reivindicació que considerem justa. Es tracta de demanar un servei que la comunitat tenia abans de la pandèmia del coronavirus i que, a causa del confinament general de la població (15 de març del 2020), va perdre: el consultori mèdic.

Sis anys després, Castellcir gaudeix de servei d'infermeria cada quinze dies, servei molt ben valorat i necessari per als veïns, si bé abans del tancament el teníem cada setmana. Ara, doncs, voldríem recuperar, encara que sigui cada quinze dies, el servei de visita mèdica, complementant així el servei actual d'infermeria.

No és estrany que de tant en tant sentim algun comentari com aquest: «Abans de ser reconeguda la comarca del Moianès estàvem més bé.» I al qui ho diu, no li falta pas raó.

Consultori de Castellcir (fot. Montse Lloret)

En el seu moment, la comissió veïnal va recollir 249 signatures (exclusivament de veïns del poble) per reivindicar el servei i, en una reunió conjunta amb l'ajuntament, la petició va ser lliurada a la direcció del CAP present en la reunió.

Aprofitem l'avinentesa per a agrair el suport que l'alcaldia ha donat a la creació de la comissió, un suggeriment que va quallar en una reunió participativa organitzada pel consistori. Un suport que també té la seva trajectòria política en la representació del nostre consistori en les reunions pertinents per a parlar del tema.

Exposat tot això, creiem que, enmig de tots els aspectes negatius que anem recollint, caldria cercar un bri de positivitat expressada en una predisposició política, i potser també mèdica, per a atendre aquesta reivindicació del poble de Castellcir.

En diferents reunions celebrades, la comissió expressa i transmet aquest missatge: «Castellcir està PIDOLANT un servei mèdic com el d'infermeria un cop cada dues setmanes, amb el mateix horari i amb cita prèvia.»

La comissió i l'ajuntament continuarem «pidolant» aquest servei tan necessari, la manca del qual no fa cap bé ni al municipi interessat ni a la comarca; fins i tot podríem dir que allunya l'arrelament al territori, sobretot per part de la gent gran.

Val a dir que donem tot el nostre suport al Consell Comarcal per les múltiples activitats adreçades a la gent gran, les quals reforcen les actituds de sociabilitat i estimulen la capacitat cognitiva, però no podem perdre de vista que la prioritat és l'atenció mèdica.

En fi, busquem el bri de positivitat que dèiem i mirem d'allunyar entre tots la sensació de menyspreu a la reivindicació de la comunitat de Castellcir per un servei mèdic digne.

Continuem amb el nostre requeriment.

Signat per la Comissió Veïnal (Angelina Sala, Mª Teresa Baulenas, Montserrat Lloret, Carlos Ibáñez, Joan Monferrer i Francesc Rochel) i 249 signatures de suport.

David Cid: poble, música i cultura

David Prat

El 9 de maig, David Cid, el nou regidor de Cultura de l'Estany, va presentar un acte en què l'escriptor Sergi Pàmies va parlar sobre la seva experiència en els àmbits de la cultura, els llibres i la literatura. Amb aquesta arrencada, David Cid ha iniciat la nova etapa de responsabilitat política i ho aprofito per a enraonar amb ell sobre les passions que l'han empès al llarg de la vida.

David Cid (1958) neix en el si d'una família barcelonina impregnada d'amor a la cultura i amb rastres de poesia a l'ADN i a l'esperit: és besnet del poeta Joan Maragall per via materna i va tenir Salvador Espriu com a padrí de confirmació. No és poca cosa. Son pare, Felip Cid, a més de metge fou un activista cultural i un catalanista actiu durant els anys de dictadura. Es dedicà a l'edició de llibres en català al capdavant de l'editorial Sinera. Blai Bonet, Gabriel Ferrater, Maria Aurèlia Capmany, J.V. Foix, Josep Maria López Picó, Xavier Benguerel, Tísner i Pere Calders són algunes de les figures amb qui Felip Cid tenia tractes i amistat.

No fou un estudiant tenaç ni metòdic, David Cid, i tanmateix a catorze anys el pica sobtadament l'interès per la pintura. Va ser a l'estudi del seu oncle Jordi Maragall i Mira. El jove Cid observa com l'oncle pinta mentre fuma i escolta música de Bach. Això el sedueix de manera epifànica i pren el juvenil determini d'esdevenir pintor, tot i reconèixer que no tenia cap talent especial per al dibuix.

Amb divuit anys, Cid entra a treballar d'aprenent a Estudi Andreu, una empresa barcelonina que es dedica a fer *filmines* o, dit d'una manera més precisa, a l'animació publicitària. I aquest ha estat l'ofici de David Cid durant bona part de la vida: primer treballant a Estudis Andreu, empresa que acabà dirigint, i després al capdavant de la pròpia empresa, Full Animation, que la crisi financera del 2008 feu desaparèixer.

Però jo crec que David Cid és sobretot un gran amant i *connaisseur* de la música. Al llarg de la vida ha intentat tres vegades d'aprendre a tocar el violoncel o el piano, però per una cosa o altra aquests intents no han reeixit. Tot i això, tothom qui coneix David Cid sap perfectament que el personatge no s'entén sense el factor musical. És un autèntic melòman i un adorador de Johann Sebastian Bach («En la història de la humanitat, no el podrà superar ningú», afirma), de l'obra del qual col·lecciona enregistraments amb voracitat compulsiva. Aquesta devoció és l'origen de les vint-i-tres *Bachianes* que s'han celebrat a l'Estany els últims anys.

I darrere de Bach hi ha el jazz, la immensitat del món jazzístic. Per això al festival Stagnum no hi falta mai el jazz. El sant que adora Cid, jazzísticament parlant, és el vibrafonista Milt Jackson: el músic *amb més swing*, apunta, de la història del jazz. En té tots els discos i va tenir el goig de veure'l tocar en més d'una ocasió. David Cid em reconeix que enyora els anys que freqüentava els clubs de jazz barcelonins, plens de fum i d'alcohol, i que sense aquests dos additius avui en dia no hi troba el mateix al·licient. Tot i això, el jazz continua essent un dels seus grans amors i a la llista de contactes hi té una part important de la fauna jazzística catalana. Com a melòman de pedra picada entoma sense rubor les crítiques que ha rebut més d'un cop, quan l'han titllat de radical pels seus judicis musicals: ell se

sent segur del propi criteri i sap que una cosa és dolenta quan musicalment no li aporta res.

* * *

David Cid arriba a l'Estany amb catorze anys com a estiuejant i de seguida es fa amb el jovent del poble. Als nois estanyencs de la seva edat els va cridar l'atenció aquell nano que es passejava amb bici i la cigarreta als llavis. I hi va entrar amb bon peu. Serà uns anys més tard que, superats els prejudicis urbanites en contra de la caça, va començar a acompanyar els caçadors del poble que anaven rere la llebre. Primer, donant suport al gosser; al final, caçant ell mateix amb la seva escopeta. D'aquestes experiències en va escriure, ja fa anys, un grapat de relats inèdits que jo he tingut el goig de llegir i que tenen alguna cosa més que simple *gràcia*. Ell no s'ha sentit mai pixapí —una categoria que en qualsevol cas un mateix no s'atorga: te l'atorguen els altres. Sigui com sigui, arran del final del seu projecte empresarial amb Full Animation, l'any 2011 s'estableix de manera permanent al poble i n'esdevé un veí més. David Cid em declara de manera rotunda que se sent sobretot estanyenc, més que no pas barceloní: pels anys que fa que respira l'aire del poble, pels vincles humans que hi ha fet i per les experiències que hi ha viscut.

El darrer episodi vital de Cid ha estat la regidoria de Cultura. A l'ajuntament s'han produït tres dimissions de regidors durant el present mandat i, com a suplent que era de la llista electoral, li ha tocat fer-se càrrec de la regidoria de Cultura. I ho ha acceptat de gust, conscient del poc marge de maniobra que té amb un sol any. La cultura és la seva vida i, si se li brinda l'oportunitat d'aportar el que pugui des d'una regidoria, no ho desaprofitarà pas. D'experiència n'hi sobra: durant tots aquests anys ha estat part activa d'innombrables projectes a l'Estany, entre els quals cal subratllar el festival Stagnum, que se celebra des del 2009 i del qual Cid ha estat director artístic en les seves disset edicions. Sempre ho ha fet tot per amor al poble, a la música i a la cultura. I per al futur immediat té idees. Algunes d'atrevides i altres de *simplement* engrescadores. Jo li dono més que un vot de confiança.

David Cid i Sergi Pàmies al claustre del monestir, el 9 de maig (fot. D. Prat)

PUBLICACIONS

Prosa (completa?) d'un Ruaix multifacètic

Jaume Clarà

En la miscel·lània que la revista *Modilianum* va dedicar l'any 2005 al company de redacció Josep Ruaix amb motiu del seu seixanta-cinquè aniversari, l'article biobibliogràfic escrit per Carles Riera ja va deixar ben paleses la dimensió i l'amplitud temàtica de la producció de l'autor moianès. Ara amb la publicació de *Prosa completa (1955-2025)* això queda del tot reafirmat.

Val a dir, però, que el títol del volum és en certa manera enganyós. Si en la precedent *Poesia completa* (2024), el nom s'adeia fil per randa amb el contingut (tota la poesia ruaixiana escrita fins al moment), en el cas que ressenyem no és ben bé així. Primer de tot, perquè l'any passat ja en va fer un avanç amb *Entorn de llibres*, en què va compilar els pròlegs, les ressenyes i les presentacions; però sobretot no s'hi ajusta perquè *Prosa completa* deixa fora la part més important de l'obra ruaixiana: «els nombrosos manuals o estudis que he anat publicant al llarg dels anys sobre temes lingüístics d'interès general» (p. 7). O sigui que ens trobem davant un voluminós aplec de textos en prosa, l'interès dels quals rau —com passa amb tots els grans autors— en el fet de complementar el seu corpus principal.

En el llibre hi trobem, per tant, «articles en què predominen les idees, textos periodístics, treballs d'història, recerques en matèria lingüística referides a un àmbit geogràfic reduït, cartes d'interès públic, fins i tot una tesina i unes "minimemòries", etc.» (p. 6). La seva ordenació, com en la poesia completa, segueix el decurs cronològic de la vida formativa i d'exercici presbiteral, fet que permet fer-se una idea de l'evolució de l'obra, el pensament i els interessos intel·lectuals de l'autor al llarg dels anys.

Per tal de fer una breu anàlisi del contingut, dividiré l'obra de Josep Ruaix seguint alguns aspectes temàtics, sense voluntat d'exhaustivitat:

a) *Ruaix autobiogràfic*. A part de gaudir el conjunt d'un «cert valor autobiogràfic» (p. 6), el volum reprodueix les «minimemòries» publicades a *Catalunya Cristiana* (2020 i 2021) i alguns textos d'interès menor, però complementari, com un dietari durant una hospitalització el juliol de 1963 o la crònica d'un viatge a Roma l'octubre de 1965.

b) *Ruaix confessional.* Ruaix ha compaginat l'activitat com a gramàtic amb l'exercici sacerdotal i, per això, no és d'estranyar que els escrits de caràcter religiós tinguin una gran presència en la seva obra. El volum que ressenyem n'és un exemple i permet resseguir l'evolució del seu pensament, començant per l'època formativa al Seminari de Vic, marcada per «l'espiritualitat del moment» (p. 9) i «la mentalitat general de l'ambient seminarístic d'aleshores» (p. 33), el nacionalcatolicisme imperant durant el franquisme. A continuació, l'època formativa a Roma (1965-1971) es veu molt marcada per l'acabat de concloure Concili Vaticà II, en què, segons escriu, la seva prosa «traspua una ideologia més aviat esquerrana o reivindicativa envers el poder en general, fruit, bàsicament, de la reacció contra la ideologia nacionalcatòlica» (p. 67), amb temes com la llibertat d'expressió, el pacifisme, les mobilitzacions sindicals... (però no desmarcant-se, subratlla, dels postulats de l'Església sobre l'avortament). En

les etapes següents —sobretot els darrers anys, amb escrits més sovintejats en el *Full Diocesà*—, Ruaix pren un caire que, sense deixar d'estar lligat a l'evolució del món actual —o potser precisament per estar-hi lligat—, mostra la seva preocupació per l'esdevenir religiós del país.

c) *Ruaix defensor del català genuí.* Com ja hem dit, el corpus lingüístic de Josep Ruaix queda fora d'aquest volum, però això no vol dir que el seu interès i la seva dedicació a la llengua catalana en quedin fora. Són nombrosos els articles sobre qüestions lingüístiques d'abast puntual o local que hi trobem; ara bé, si un aspecte hi sobresurt és la defensa del català genuí. Una defensa que ja es desprèn de la seva obra gramatical, però que en els nombrosos editorials de la revista *Llengua Nacional* el situen com el seu màxim publicista.

d) *Ruaix editorialista de LA TOSCA*. Cap de redacció de la revista des de 1978 i director des del 2002 fins al 2011, Ruaix és l'autor de la major part d'editorials —a més d'altres articles— publicats durant aquestes tres dècades llargues. Qui signa aquesta ressenya ja va assenyalar, en el llibre publicat amb motiu dels seixanta anys de la revista, que l'editorial de l'abril de 1997 en ocasió del cinquantenari explica les claus de la pervivència de la publicació, però també dona compte de la manera de ser del seu aleshores màxim responsable: l'«esperit de continuitat» i el «tarannà de moderació»; caldria afegir-hi també, segons remarca el mateix Ruaix (p. 281), un «rerefons confessional catòlic» que seguia «la inspiració religiosa original» de Mn. Josep Estevadeordal.

e) *Ruaix i el nomenclàtor moianès*. El llibre també recull uns articles importants per al Moià de l'època, en què la insistència de Ruaix fou decisiva en el canvi del topònim «Moyá» per «Moià», amb un primer article a LA TOSCA del setembre de 1964 (en un altre àmbit, el maig de 1975 defensaria la restitució de l'estàtua de Rafel Casanova, en paral·lel a la reivindicació que acabava de fer Josep Anfruns des de les pàgines del *Truc*). Ruaix també va intervenir en el debat sobre el nomenclàtor moianès en un moment en què encara no estava clar que s'hi hagués d'utilitzar el català o es pretenien usar formes híbrides (1976): en la qüestió de la llengua se'n sortí, però no sempre en els noms proposats, si bé posteriorment (1982) sí que seria el *Víctor Balaguer* moianès del nomenclàtor de les noves urbanitzacions de Cal Jó i de Cal Teixidor.

f) *Ruaix historiador*. He deixat com a últim epítet ruaixià —pel simple interès de qui signa— la seva contribució com a historiador local, que, malgrat ser relativament breu, crec que cal valorar. Des del meu punt de vist, Ruaix (juntament amb Rossend Casallarch, primer director de la segona època de la revista *Modilianum*) representa la baula que enllaça la primera època de la revista d'història fundada per Llogari Picanyol (1960-1969) i la represa que aquesta tingué a partir de 1989. Així, per exemple, entre els escrits de Ruaix trobem semblances biogràfiques (de Mn. Antoni Arissa i Passarell o Josep Coma i Passarell, per exemple), un estudi sobre el Pollo en el programa de la Festa Major de 1973, una entrevista-article sobre les creus de terme (1975), l'estudi sobre el topònim Sot d'Aluies (1978) o el que va dedicar a la família Carner (publicat més tard en el número 2 de la segona època de *Modilianum*, l'any 1990, revista en què publicarà altres articles, sobretot de caràcter toponímic). Trobem, però, a faltar en el llibre ressenyat, la que sens dubte és la contribució principal de Ruaix a la historiografia moianesa: el segon capítol, «Resum històric sobre l'Hospital de Pobres de Jesucrist de la Vila de Moià», del llibre *L'hospital d'un poble* (1973); encara que l'obra en conjunt és col·lectiva, aquest capítol, malgrat no anar signat, és d'autoria única ruaixiana i continua essent

a hores d'ara la millor aportació a la història d'aquesta institució moianesa.

Comptat i debatut, ens trobem davant un llibre que ens ofereix moltes perspectives de l'obra i la personalitat del nostre company Josep Ruaix i Vinyet; unes perspectives que ens ajuden a perfilar millor la seva vasta obra, bo i reconeixent, com hem dit al principi, que la part principal del seu corpus en prosa —el dedicat a l'estudi i ensenyament de la llengua catalana— en queda fora.

Llibres

Baltasar Fonts. *31 sonets del dia a dia*
Moià: ed. de l'autor, 2026. 100 pp.
Poemari d'aquest artista moianès distribuït en tres parts: «31 sonets del dia a dia: Poesia 2025», «La roca del Corb: 33 haikus inspirats en la vila marinera de l'Escala» i «Plany al Pollo Matapuces (o de com aquest curiós personatge va trobar feina a la vila de Moià».

P. Clarà (text), I. Soler (poemes), R. Solé (música), M. Berdalet (il·lustracions). *El Gos de Granera: cantata per a cor i orquestra*
Moià: Associació El Moianès Canta, 2025. 69 pp.
Quart volum de la col·lecció «Llegendes del Moianès», en què text i música es combinen en un projecte educatiu basat en la música i el cant. En aquest cas, situat a Granera, escenari d'una versió del mite d'Argos, el gos fidel que reconeix el seu amo.

Josep Fàbrega i Selva. *L'altra veritat*
Madrid: Ediciones Vitrubio, 2026. 102 pp.
Aplec d'aquest autor calderí que obtingué el premi de poesia «El laberint d'Ariadna» de l'Ateneu Barcelonès. Conté setanta-nou composicions d'onze versos decasíl·labs amb rima assonant, molt rics de llenguatge, però bastant críptics.

Diaris

Regió7

9-4-2026

«La Generalitat tindrà aquesta primavera el projecte per a la C-59 de Moià fins a l'Eix. Els dos elements principals seran l'ampliació de la carretera amb vorals trepitjables i la renovació del ferm, però no es preveu modificar-ne el traçat».

21-4-2026

«Els abusos d'un mestre escolapi van deixar rastre a Moià i Igualada».

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

1-5-2026
«Errors de seguretat i coordinació van causar l'accident aeri mortal de Moià (el 30-4-2023)». «Ecologistes denuncien un abocament de residus carnis a Moià i a Calders».

4-5-2026
«Moià aprova el recanvi de la gespa del camp de futbol. El projecte suposa una inversió de 369.000 euros».

20-5-2026
«La transformació de Cal Comadran de Moià, finalista d'un premi estatal d'arquitectura».

21-5-2026
«Moià s'afegirà l'1 de juliol al reciclatge amb contenidors d'accés amb targeta. El dipòsit d'orgànica es podrà obrir cada dia i el rebuig només un a la setmana».

23-5-2026
«Malestar a Moià per la pèrdua de dues línies d'educació pública. Els canvis previstos per Educació afectarien els alumnes de 3r de l'escola Josep Orriols Roca, i els de 1r d'ESO de l'Institut Moianès.

24-5-2026
«Moià recepciona el polígon Pla Romaní i posa fi a més de vint anys d'irregularitat». «Potser que no critiquem tant la sanitat i que comenci a dimitir algú que no va fer el que tocava», entrevista de dues pàgines a la moianesa Dolors Garcia, cap del Servei d'Urgències de Sant Joan de Déu de Manresa.

Diari de Girona

24-5-2026
«Església i país: Josep Ruaix i Carles Riera», article signat per Carles Duarte.

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

ROVIRA GAS-OILS

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

MOV. DEMOGRÀFIC / NECROLÒGIQUES

Naixements

Magí Picanyol Catalan, fill d'Hada i d'Edgar, dia 12 d'abril.

Nico Cugat Moragues, fill de Marta i de Josep, dia 18 d'abril.

Sofia Pujals Marmolejo, filla de Sergi i de Rosa, dia 26 d'abril.

Fatoumata Chetigui Coulibaly, filla d'Araba i de Chetigui, dia 10 de maig.

Gael Junior Carriel Cabezas, fill de Bryan Esteban i de Fiorella Domenica, dia 13 de maig.

Theo Elvia Escalante, fill de Leo i de Katy, dia 12 de maig.

Jordan Vidal García, fill de Katerina Victoria i d'Esthefany Gabriela, dia 20 de maig.

Tiffany Vidal García, filla de Katerina Victoria i d'Esthefany Gabriela, dia 20 de maig.

Defuncions

Ignacio Redondo Vera, de vuitanta-dos anys, dia 11 d'abril.

Maria Teresa Calvet Valien, de noranta-quatre anys, vídua en primeres núpcies de Joan Noguera, i en segones núpcies, d'Isidoro Ordóñez, dia 28 d'abril.

Pilar Morillas Tejada, de vuitanta-quatre anys, vídua de Manel Arisa, dia 18 de maig, a Agramunt.

Ramon Soriano Gambin, de vuitanta-sis anys, dia 20 de maig.

Pere Garcia Reche, de vuitanta-quatre anys, dia 22 de maig.

M. Teresa Calvet, en tres flaixos

Josep Ruaix i Vinyet

M. Teresa Calvet

El dia primer de maig van celebrar-se a l'església parroquial de Santa Maria de Moià les exèquies de Maria Teresa Calvet i Valien, de noranta-quatre anys d'edat. Va ser una cerimònia litúrgica i familiar sentida i serena, ben participada, amb dues intervencions de la seva filla cantant i del seu fill evocant les característiques personals de l'extinta. Després les seves despulles foren enterrades a Montjuïc.

Aquesta difunta la veig jo en tres flaixos, que voldria compartir amb els lectors de LA TOSCA, barrejats amb algunes dades biogràfiques.

Comencem per dir que la nostra protagonista havia nascut a Barcelona el 26 de novembre de 1931, filla de Josep (natural de Palafrugell) i de Teresa (natural de Barcelona). Era filla única, si bé l'havia precedida un germanet que nasqué i morí el mateix dia.

El primer flaix me la presenta a Moià, vinguda, a l'edat d'onze anys, per raons de salut, a residir-hi com a interna al col·legi de les Carmelites. Es va fer molt amiga, entre altres companyes, de la meva cosina Maria Dolors Fonts i Ruaix i, per tant, freqüentava, com jo mateix, el Molí d'en Pujol, on vivia aquesta darrera. S'hi va estar només cinc anys, a Moià, però hi deixà arrels que després rebrotarien. De manera que tornà a la ciutat comtal però

ja no pogué deixar de venir cada estiu a la nostra vila. Hi estava vinculada també culturalment, com ho demostra el fet d'haver guanyat el primer premi del concurs literari convocat per l'Associació Cultural La Tosca l'any 1949. De ment eixerida i intel·ligent, va aprendre uns quants idiomes, fins que, l'any 1955, es casà amb Joan Noguera, d'Arbúcies, i començaren a gestionar un negoci hoteler a Llançà.

I aquí ve el segon flaix en què veig la Maria Teresa: dirigint un hotel a la Costa Brava, amb gran èxit, sobretot pel seu caràcter, alhora enèrgic i afable, com també pels seus coneixements idiomàtics, que li omplien l'establiment de turistes estrangers. Jo hi vaig anar a passar uns quants dies, amb familiars meus, i recordo aquell bon ambient, sota l'esguard d'una persona vinculada amb Moià, tenint-hi, a més, com a recepcionista la moianesa Teresa Prat i Alsina. Dos detalls: culinàriament, eren molt apreciats, a l'hora de sopar, els *croque-monsieur* (entrepans calents amb formatge i pernil dolç); lúdicament, teníem a quatre passes una cala amb aigua molt neta, si bé havíem de vigilar de no punxar-nos amb les garotes. Per desgràcia, al cap de trenta anys de matrimoni, el seu marit va morir. Després de sis anys de viduïtat, la Maria Teresa es maridà en segones núpcies amb Isidoro Ordóñez, també vidu, asturià.

I ara ve el tercer flaix. La Maria Teresa Calvet havia viscut a Moià en diferents domicilis: al Poblenou, al carrer de la Cendra i a la costa de la Creu; ja jubilada, ingressà a l'Hospital-Residència. Ben moianesa, doncs, i, com he dit, eixerida i intel·ligent, va col·laborar amb la nostra revista, de la qual en aquells moments un servidor portava les regnes. Hi va ser entrevistada per en Joan Riera i Fonts (fill d'aquella seva gran amiga M. Dolors Fonts) en el número de desembre del 2005, entrevista que mostra molt bé com era. Posteriorment hi publicà articles, de tipus memorialístic, des del desembre del 2008 fins al gener del 2013, amb un total de vint, si no m'he descomptat. Recordo que en parlàvem, els comentàvem i conversàvem amicalment. Per raons d'edat, va enviudar per segona vegada. I, ella, ha resistit fins als noranta-quatre anys, com he dit. Va expirar, exactament, el dia 28 d'abril. Deixa dos fills —Joan i Maria Teresa—, set nets i quatre besnetes.

Acabo aquests flaixos amb dues quartetes de la «Cançó de bressol» composta per la M. Teresa Calvet (publicada dins LA TOSCA de maig 2011) i musicada per la seva filla, a qui anava dedicada: *Dorm, petita engruna / de pa de pessic; / tot mirant la lluna / et bressaré un xic. / […] Dorm, nineta hermosa, / rosa de tardor. / Quan canti l'alosa / ja tindrem claror!* Això: que la Maria Teresa, creient il·lustrada, gaudeixi ara ella mateixa de la Claror amb majúscula!

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / *Metge - Estomatòleg*
Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41º 48' 53'' N LONGITUD 2º 5' 44'' ALTITUD 741 m

ABRIL 2026

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	21,1	9,1	15,1	9	0	1	NE	0,0	
De l'11 al 20	20,5	9,3	14,9	3	2	5	NE	21,0	
Del 21 al 30	21,7	11,0	16,4	4	0	6	SW	0,2	21,2

MAIG 2026

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	17,5	9,1	13,3	1	3	6	SW	32,6	
De l'11 al 20	18,1	8,5	13,3	1	1	8	W	3,2	
Del 21 al 31	28,4	16,1	22,3	8	0	3	SW	0,0	35,8

El dia 28 la temperatura màxima va ser de 31,9 graus. En un mes de maig, des de l'any 1913, només ha estat superada el 2022 amb 33 graus.

COMPARATIVA ABRIL-MAIG 1926 - 2026

	Abril 1926	Abril 2026	Maig 1926	Maig 2026
Mitjana de les màximes	14,8	21,1	15,5	21,6
Mitjana de les mínimes	5,7	9,8	7,1	11,4
Temperatura mitjana	10,3	15,4	11,3	16,5
Màxima absoluta	21,0	25,9	28,0	31,9
Mínima absoluta	1,0	4,2	1,0	3,7
Pluja mensual	36,9	21,2	148,0	35,8
Pluja màxima en un dia	9	9,8	34,8	11,4
Dies de pluja	10	5	16	9

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **16 de juliol**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

DENTIBLANC

El dentifrici amb extracte de papaia, d'enèrgica acció emblanquidora.

DENTS NETES, BLANQUES I BRILLANTS

Demani consell farmacèutic.

GRAU
SERVEIS IMMOBILIARIS DES DEL 1943

Celebrem anys 80

Immobiliaris de confiança a Barcelona.

A grau oferim un acompanyament integral en serveis immobiliaris.

Patrimonis-Administració
Compra, venda i lloguer
Assegurances
Comunitats

GRAU Serveis Immobiliaris
Via Augusta, 64-66 entl.
Barcelona
info@finquesgrau.com
932 377 838

20145160